

Štórski ŽELEZAR

Leto XII. — Št. 3

25. marec 1972

POSLOVANJE V LETU 1971

Kot vsako leto je tudi letos delavski svet tovarne na zasedanju dne 25. februarja 1972 obravnaval poslovno poročilo za leto 1971. V tej razpravi je kritično preanaliziral vse naše zadolžitve, katere smo si začrtali z gospodarskim načrtom v začetku leta 1971. Brez dvoma, da je navzlic vsem težavam in ugotovitvi, da se še vedno nahajamo v fazi re-

Tugomer Voga
glavni direktor

konstrukcije podjetja, v teh okoliščinah bil dosežen razmeroma dober rezultat. Ta rezultat, merjen z najbolj prepričljivimi kazalci, se odraža v naslednjem:

— dosegli smo celoten dohodek 290.712,093 din

— bruto osebne dohodke smo dosegli v višini 62.854.317 din ali 21,6 % od realizacije

— dobiček je bil dosežen v višini 16.942.679 din

Ta dobiček je delavski svet razporedil

— v poslovni sklad podjetja 7.795.000 din

— v sklad skupne porabe 3.697.000 din

— v rezervni sklad podjetja 1.660.000 din

— za obvezno posojilo za nerazvite 2.721.000 din

— skupnim rezervam 835.000 din

— za potrebe družbenih služb v občini Celje 233.000 din

V sami proizvodnji smo proizvedli 166.529 ton, kamor ne štejemo proizvodnje aglomeracije, surovih valjev in gredic, kar pomeni 95 % od planiranega obsega, to je za 15 % več kot v letu 1970. Ta proizvodnja se razdeli na izdelke črne metalurgije 82 %, na livarske izdelke 15 % in 3 % na šamotne izdelke.

Produktivnost, merjena skupna proizvodnja s tono na zaposlenega na mesec znaša 5,9, blagovna proizvodnja s tono na zaposlenega na mesec znaša 3,4 ter je za 7,3 % višja od lanskega leta.

Produktivnost po vrednosti din/zap. mesec na eksterno realizacijo znaša 9.850 din in je za 58,3 % večja od prejšnjega leta.

— Izpod lanskega leta proizvodnje je bila proizvodnja surovega železa, glavni vzrok je bila redukcija električne energije.

— Proizvodnja surovega jekla ni izpolnila plana zaradi prevelikih zalog jekla.

— V valjarni I je bil količinski plan proizvodnje presežen, čeprav se je valjalo več specialnih in drobnih profilov.

— V valjarni II plan ni bil dosežen zaradi uvajanja nove proizvodnje. Nastale so tudi nepredvidene okvare na pogonskem motorju. Poskusno je začela obratovati proga Ø 300, ki je že osvojila proizvodnjo profilov Ø 10, 12, 16 in 18.

— Pri jeklovleku je letni plan prekoračen za 31 %, pri tem pa razširjen asortiman.

— Proizvodnja valjev je bila pod planom. Trdi valji so realizirani samo s 67,6 %, medtem ko indefinitni chill valji s 121 %.

— Plan proizvodnje kokila ni bil dosežen zaradi pomanjkanja naročil.

— Plan proizvodnje livarne litine je presežen za 9,9 %. Proizvedenih je bilo 6.044 ton, kar je ugodno v primerjavi z lanskim letom, ko je bilo izdelanih le 4.009 ton.

— Vzdrževalni obrati so opravili 591.436 ur, te ure so porabljene v glavnem na vzdrževalnih delih 72,4 %, na obdelavi izdelkov 9,6 %, na investicijskem vzdrževanju 7,3 %, na investicijskih 7,8 %. Stroški vzdrževanja naših osnovnih sredstev znašajo za leto 1971 13.410.000 din.

Ceprav je bila proizvodnja v letu 1971 občutno povišana, je oskrba z osnovnimi surovinami in reprodukcijskim materialom potekala v glavnem zadovoljivo.

V preteklem letu so se stalno spreminjale cene, tako za osnovne surovine, kakor tudi za reprodukcijski material in prevozne storitve. Tudi pri uvozu smo imeli težave zaradi stalnih menjav tečajev. Samo januarska devalvacija dinarja je vplivala na 20 % zvišanje cen. Ker smo bili v II. polletju stalno blokirani, smo izgubili možnost za redno odplačilo izvoznih kreditov.

Realizacija v vrednosti 286.222.102 din je v primerjavi s planom dosežena z 99,2 % in je višja kot v letu 1970 za 66,3 %.

Eksterna realizacija znaša 276.114.186 din in predstavlja 96,4 % od celotne realizacije.

Od skupne realizacije odpade na izdelke črne metalurgije 67,2 %, na izdelke šamotne 1,3 % in na livarske izdelke 31,5 %.

Povpraševanje za proizvode črne metalurgije je bilo kljub povečani proizvodnji v domačih železarnah prisotno skozi vse leto. V letu 1971 smo dosegli izboljšanje kvalitete asortimana, proizvedli smo skoraj 15.000 ton več plemenitih jekel kot v prejšnjem letu. Tako delitev po kvaliteten grupah in profilih je zahtevalo tržišče, to je grosistična mreža in ostali kupci, ki se oskrbujejo iz našega proizvodnega programa. Grosistični mreži je bilo prodanih 52 % vseh valjanih izdelkov. S 1. 3. 1971 je bilo doseženo povišanje cen valjanih proizvodov za 20 %.

Tržišče plasmana ulitkov je predstavljalo prilagajanje asortimana novo zgrajenim kapacitetam, konkurenčnosti cen nekaterih večjih proizvajalcev v državi, zadovoljitev odjemalcev v zahtevanih dobavnih rokih ter istočasno iskanje novih proizvodov tako na domačem kot tujem tržišču, predvsem v pogledu povečanja trga in serij.

V cilju zoženja asortimana je bilo potrebno raziskati domače in inozemsko tržišče ter aktivno kontaktirati z večjim številom firm. To sodelovanje bo dalo boljše rezultate, ko bomo bolj opremljeni za tovrstno proizvodnjo, predvsem velja to za motorno in avtomobilsko industrijo. S 13. 3. 1971 smo dosegli dvig cen metalurške litine za 20 %, za ostalo sivo, modularno in konti litino je bil dosežen dvig cen 28. 7. 1971 in sicer za 25 %.

Izvoz se je v letu 1971 znatno povečal in znaša 2.232.044 \$ ali 32.602.139 din ter je za 78 % višji od lanskega. Delež izvoza v eksterne realizaciji v letu 1971 znaša 11,8 %.

Porast uvoza 1.414.582 \$ v letu 1970 na 2.459.690 \$ v letu 1971 beležimo predvsem zaradi uvoza gredic, katere v preteklih letih nismo uvažali. Vendar še vedno izvoz prekriva uvoz reprodukcijskega materiala.

Osební dohodki. Sredstva za osebne dohodke so formirana na osnovi dosežene realizacije in poslovnega uspeha. Pri delitvi

dohodka smo za osebne dohodke izločili:

— od skupne realizacije v letu 1870 28,7 %, v letu 1971 21,9 %

— od eksterne realizacije v letu 1970 30,3 %, v letu 1971 22,8 %

Osební dohodki so se delili po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov po enotah na podlagi realizacije.

Povprečni individualizirani osebni dohodek na zaposlenega znaša 1.556,23 din, skupaj s toplim obrokom in regresom pa 1.653,82 din, kar je za 23 % več, kot v prejšnjem letu.

Po odmrznitvi osebnih dohodkov in sprejetju samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov znaša povprečni osebni dohodek v mesecu novembru individ. 1.707,91 din in skupni 1.787,02 din, ter v mesecu decembru 1.751,33 din individ. ter skupni že 1.812,53 din.

Po samoupravnem sporazumu znaša najnižji osebni dohodek 800 din, v mesecu decembru znaša najnižji individual. osebni dohodek pri nas 954,05 din, v januarju pa 1.135,10 din, skupno z regresi in toplim obrokom se poveča za 100 din.

Skupni povprečni osebni dohodki na delavca za leto 1971 se v slovenskih železarnah bistveno ne razlikujejo, saj znašajo na Jesenicah 1.646 din, na Ravnah 1.690 din in v Storah 1.653,82 din.

Stanje kupcev je v primerjavi z lanskim letom povečano za 77 % ter veže naša sredstva 79 dni. Zaradi neplačevanja kupcev tudi mi nismo mogli poravnati našim dobaviteljem. Stanje teh je za 63 % višje kot lansko leto, vezava dni je 65.

Materialni stroški so se v primerjavi s planom povečali za 2 %. Povečanje je posledica višjih nabavnih cen koksu, surovinam in nabavljenim gredicam.

Kljub težavam pri uvajanju nove proizvodnje, stalnim rastom nabavnih cen, nelikvidnosti, smo dosegli razmeroma dobre rezultate. V letu 1972 moramo stremeti za tem, da obdržimo vsaj enake pokazatelje. Zato bo potrebno skrbeti za boljšo organizacijo dela, zvišati produktivnost, doseči racionalnejše koriščenje materiala in polizdelkov, predvsem pa na vseh področjih izboljšati tehnološko in delovno disciplino.

SAMOUPRAVNO UREJANJE ODNOSOV MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA

I. UVOD

Z uveljavitvijo novih zveznih in republiških amandmajev (Ur. I. SFRJ št. 29/71 in Ur. I. SRS št. 51/71) so postali samoupravni sporazumi ustavnopravna kategorija, specifični za naš samoupravni družbeni sistem. Samoupravno sporazumevanje je pot, po kateri naj združeno delo po-

Miha Potočnik sekretar ZPSŽ

stane odločilni činitelj uveljavitev ter usklajevanja interesov delavcev. S predpisi je bilo določeno, da se s samoupravnimi sporazumi ureja področje pridobivanja in delitve dohodka, osebnih dohodkov in deloma delovnih razmerij. Ustavni amandmaji so bistveno razširili vsebinski obseg pravnih odnosov, ki naj

se z njimi urejajo. Kot izrazita novost se v XXII. zveznem amandmaju ter enako v XXIX. republiškem amandmaju uvaaja samoupravni sporazum o združevanju (dela in sredstev). Le-ta bo v povezavi z ustanovitvenim aktom postal temeljni normativni, statusno-organizacijski ter premoženjsko-regulativni pravni akt v vseh delovnih organizacijah, ki imajo v svoji sestavi več temeljnih organizacij združenega dela (dalje: TOZD). Statut delovne organizacije posledje ne bo več temeljni splošni akt v delovni organizaciji, temveč bo dobil v odnosu na samoupravni sporazum o združevanju podrejeno mesto ter še bo v glavnem omejit na organizacijsko-tehnično urejanje odnosov v delovni organizaciji. V tem prispevku bomo podrobneje osvetlili pravno naravo samoupravnih sporazumov, njih delovanje v Združenem podjetju slo-

venske železarne dalje: ZPSŽ) in možnosti uporabe v praksi.

II. UREJANJE ODNOSOV MED ORGANIZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA V ZPSŽ

1. Samoupravna struktura ZPSŽ

ZPSŽ je proizvodna organizacija s sedežem v Ljubljani. Vse tri tovarne v njenem sestavu so po pogodbi o ustanovitvi ter sedanjem statutu samostojne organizacije združenega dela s statusom pravne osebe. Direkcija v Ljubljani z 10 strokovnimi delavci je organizacija združenega dela brez svojstva pravne osebe. Direkcija ima zgolj nalogo uresničevati temeljne cilje združenega podjetja, koordinirati istovrstne strokovne dejavnosti v tovarnah,

(Nadaljevanje na 2. strani)

SAMOUPRAVNO UREJANJE ODNOSOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

opravlja posle po naročilu in pooblastilo tovarn ter skrbi za delovanje in izvrševanje sklepov organov upravljanja združenega podjetja.

Tovarne imajo razvejano samoupravno strukturo z določenim obsegom samoupravnih pravic in dolžnosti na nivoju tovarne kot celote, na nivoju delovnih enot ter obratov.

Vodilo pri načrtovanju samoupravne strukture v združenem podjetju je bilo, da združevanje tovarn ne sme okrniti samoupravnih pravic delavcev. Kljub integraciji ni prišlo do centralizacije samoupravljanja. Slednje v združenem podjetju povsem izhaja iz samoupravnih struktur tovarn. Tovarne samostojno sprejemajo vse odločitve, razen tistih, ki pomenijo načrtovanje in usklajevanje proizvodnje ter drugih skupnih zadev, za katere se tovarne dogovorijo, da jih bodo le skupaj reševale. Pa tudi glede teh vprašanj poteka najprej razprava po tovarnah, šele nato centralni organi upravljanja dokončno odločijo. Pri pripravljalnem delu za centralne odločitve sodelujejo delavci tovarn skupaj z delavci direkcije in se tako resnično prepletajo naporji vseh, preden pride do skupnih odločitev organov upravljanja.

Kljub vzpostavitvi demokratičnega postopka sprejemanja skupnih odločitev pa v praksi lahko pride tudi do sprejema pomembnih sklepov ter splošnih aktov, katerih se delovne skupnosti tovarn niso mogle predhodno izjasniti, bodisi zaradi pomanjkanja časa, slabosti pri prenašanju in tolmačenju predlogov ipd. V praksi torej lahko pride do centraliziranega odločanja, ki je od tuje od delavcev. Z vzpostavitvijo samoupravnih sporazumov pa se samoupravljanje v večji meri približuje delavcem, saj se odločanje o bistvenih vprašanjih v integriranih sistemih prenese od centralnega odločanja nazaj na temeljne enote — TOZD. Samoupravne sporazume namreč sprejemajo najvišji organi upravljanja TOZD in ne centralni organi upravljanja združenega podjetja.

2. Vmesna stopnja —

neformalno usklajevanje skupnih področij dela

V ZPSZ je potreba po usklajevanju pomembnih skupnih področij dela že pred časom prinesla deloma specifično obliko samoupravnega sporazumevanja med tovarnami. Skladno z doseženo zakonsko ureditvijo je bilo do nedavnega možno skupna področja poenotiti in urediti le preko centralne sprejetih splošnih samoupravnih aktov. Praksa pa je pokazala, da je določena področja možno sporazumno uskladiti enako oziroma podobno za vse tovarne brez vnaprejšnjega sprejetega osrednjega splošnega akta. Na ta način je bil že usklajen na skupnem sestanku kvalificiranih predstavnikov tovarn in direkcije pravilnik o izplačevanju nadomestil osebnega dohodka za prvih 30 dni nesposobnosti za delo zaradi bolovanja. Kolikor so potem najvišji organi upravljanja ga dela sprejeli pravilnik v neko-posameznih organizacij združeno-liko spremenjenem besedilu od

dogovorjenega osnutka na skupnem sestanku, je bilo to le zaradi upoštevanja nekaterih specifičnosti, ki se pojavljajo samo pri eni od tovarn in niso skupne vsem (za katere pa je bilo prav tako že vnaprejšnje povedano, da jih bo posamezna organizacija združenega dela sama posebej upoštevala). Poenotenje določene samoupravne materije po tej poti pa je mogoče le tedaj, če je sestanek skrbno pripravljen in skupni osnutek zadosti argumentiran. Tako pot torej nalaga še večje dolžnosti in skrbnost sestavljalcem skupnega osnutka, kolikor naj bo le-ta sprejet v smiselno enakem besedilu v vseh organizacijah združenega dela.

Tak proces poenotenja skupnih področij na nivoju združenega podjetja odpira najširše možnosti soodločanja neposrednih proizvajalcev, hkrati pa predstavlja tudi poskusni kamen zrelosti delovne skupnosti ter zahtevanje poti k tudi formalnemu poenotenju določenih področij dela preko samoupravnih sporazumov.

3. TOZD kot subjekt samoupravnega sporazumevanja

Decembra 1968 je bil proglašen amandma XV k Ustavi SFRJ, ki je namesto dotedanjega pojma delovne enote (12. člen Ustave SFRJ iz leta 1963) uvedel novi pojem: organizacija združenega dela. Iz smisla določb navedenega amandmaja izhaja, da ta novi pojem obsega tako dotedanji pojem delovne enote kot tudi pojem samostojne organizacije združenega dela. Glede na doslej uporabljeno pravno terminologijo samoupravnih delov delovne organizacije (ekonomska enota, delovna enota, samostojna organizacija združenega dela — ter nadaljnje diferenciacije tega pojma) je očitno, da novemu ustavnemu pojmu TOZD v največji meri ustreza dosednji pojem samostojna organizacija združenega dela. V skladu z navedenim bi v prvi fazi usklajevanja splošnih aktov delovnih organizacij z novimi ustavnimi amandmaji lahko navedene enote enostavno ugotovile, da spreminjajo svoj dosednji naziv in status ter postajajo TOZD v smislu zveznih ustavnih amandmajev XXI in XXII.

Z ustavnimi amandmaji seveda ne želimo le formalne uresničitve TOZD, saj s tem v praksi nismo še ničesar storili. Predvsem je potrebno doseči kvalitativni premik, spremembo strukture v družbeni moči. Vpliv delavcev je treba povečati, saj doslej čisto ni prišel do prave veljave in so o interesih delavcev odločale strukture izven oziroma iznad njih. Potrebno je vzpostaviti nove odnose v združenem delu, pri čemer bo odločilen temeljni kriterij: ali se s tem menja položaj delavca, ali delavec dejansko odloča o rezultatih svojega dela ali ne.

V ZPSZ smo se odločili za postopno uresničevanje ustavnih amandmajev, da ne bi prišlo zaradi naglice zgolj do formalnega usklajevanja, ki bi ostalo na mestu. Do slednjega bi namreč prav lahko prišlo, ker vsebinskega menjanja odnosov in dejanskega vpliva delavcev ni mogoče uresničiti v kratkem času. V seda-

njem obdobju, ko obstajajo v ZPSZ tovarne kot samostojne organizacije združenega dela (s svojstvom pravne osebe), bi torej v prvi fazi spremenili te samostojne organizacije združenega dela v TOZD. Določbe zveznih ustavnih amandmajev XXI in XXII glede organiziranja TOZD in njihovega združevanja se po ustavnem zakonu uporabljajo neposredno od dneva razglasitve, torej že od 30. 6. 1971 dalje. Ustanavljanje več TOZD v okviru tovarn pa je pogojeno od postopne uresničitve predpostavk, potrebnih za formiranje TOZD po ustavnih amandmaji. Te predpostavke so naslednje:

— da združeno delo predstavlja del procesa družbene reprodukcije, ki pomeni delovno celoto,

— da se uspeh skupnega dela lahko potrdi kot vrednost na trgu ali v delovni organizaciji in je lahko na tej podlagi samostojno izražen,

— da se z organiziranjem TOZD ne smejo kršiti pravice delovnih ljudi v drugih delih delovne organizacije,

— da se z organiziranjem TOZD ne smejo kršiti pravice delovne organizacije kot celote, ki izhajajo iz medsebojne odvisnosti pri delu ali iz skupnega dela z nižjimi sredstvi,

— da se z organiziranjem TOZD ne smejo enostransko spreminjati medsebojne obveznosti v drugih delih ali v delovni organizaciji kot celoti.

Da bi torej lahko prišlo do formiranja več TOZD v okviru vsake tovarne, bodo morale biti za to izpolnjene ustavne predpostavke, kar pa zahteva poprejšnje predpriprave tako na ekonomskem, organizacijskem, finančnem in še drugih področjih. Danes so tovarne kot celote v taki meri tehnološko povezane, da je dohodek zaenkrat še nemogoče evidentirati po enotah oziroma fazah delovnega procesa.

V Železarni Ravne je bila januarja že izvedena reorganizacija zaradi bolj smotrnega izkoriščanja delovnih sredstev in učinkovitega povezovanja posameznih delovnih nalog v enoten delovni proces. Ta reorganizacija je uresničila le del predpogojev za vzpostavitev več TOZD v tovarni. Tovarna je namreč sedaj razdeljena namesto prejšnje ene v dve enoti — v enoto metalurške proizvodnje (114. panoga) in enoto mehanske obdelave (117. panoga). Enoti sta nadalje razdeljeni na nižje organizacijske enote: obrate, oddelke, odseke in referate. Razen tega so za učinkovito izvrševanje pomožne dejavnosti in skupnih nalog tovarne organizirane izdvojene skupne službe, ki so razdeljene na pet sektorjev. Tudi skupne službe naj bi v perspektivi postale TOZD.

Pri formiranju nove organizacijske strukture tovarne se je izkazalo, da dela enota mehanske obdelave z izgubo, zato bo potrebno temeljito proučiti cenike medsebojnih dobav in ostalo poslovanje, ki naj omogoči pozitivno poslovanje obema glavnima enotama; s tem pa bo tudi narejen nov korak k vzpostavitvi več TOZD v tovarni.

III. SAMOUPRAVNI SPORAZUMI

1. Opredelitev

Samoupravni sporazumi so pravni akti sui generis, najbolj

podobni samoupravnim splošnim aktom. Neposredno jih sklenejo TOZD v razmerjih, katerih urejanje spada v njihovo izključno pristojnost. Pri tem na naravo akta ne vpliva, če pri sklepanju sodeluje interesna skupnost ali občina.

Prvi začetki njihovega vzpostavljanja segajo v leto 1957 (zakon o delovnih razmerjih) oziroma v leto 1961 (zakon o sredstvih delovnih organizacij), vendar pa je sistematično to področje oziroma njegov temeljni del uredil šele temeljni zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah (Ur. list SFRJ št. 32/68). Del te materije je danes pozitivno-pravno urejen še v več drugih zakonih, tako v temeljnem zakonu o družbenem planiranju iz leta 1970, predvsem pa v republiškem zakonu o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov (Ur. list SRS št. 4/71). Podobne zakone so sprejele že tudi druge republike, tako Bosna in Hercegovina aprila 1971, Srbija in Hrvatska julija 1971. Vzporedno z razvojem samoupravljanja se je torej razvijalo tudi samoupravno sporazumevanje kot tipičen pravni instrumentarij samoupravne družbe, ki pomeni tudi nadaljnjo etapo v njeni deatizaciji. Pri tem samoupravni sporazumi usmerjajo ali tudi nadomeščajo notranjo ureditev v tistih TOZD, kjer je mogoče in smotno tako ureditev nadomestiti z enoto ali poenoteno skupno ureditvijo na podlagi bolj demokratičnega postopka njene vzpostavitve.

Pri samoupravnih sporazumih gre za izvrševanje samoupravnih pravic, glede katerih imajo delovne skupnosti TOZD originarno pravico urejanja na podlagi ustave same. Zato je predmet tega akta izvrševanje pravic po 9. členu Ustave SFRJ, z izjemo 3. in 4. točke, ki zadevata zunanje poslovanje delovnih organizacij.

Samoupravni sporazumi so postali s sprejetjem novih utavnih amandmajev ustavna kategorija (predvsem amandmaji XXVII, XXIX in XXX k Ustavi SRS). Z ustavo je bilo potrjeno predhodno z normativno ureditvijo vzpostavljeno načelo, da se s samoupravnimi sporazumi predvsem določajo osnove in merila za razporeditev dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke. Na novo pa je bilo vzpostavljeno načelo, da delavci s samoupravnimi sporazumi urejajo združevanje dela in sredstev. Najširša opredelitev področja sporazumevanja pa je podana v XXX. republiškem amandmaju (1. točka, 1. odstavek), kjer je dana široka možnost sklepanja samoupravnih sporazumov v gospodarstvu in tudi v družbenih dejavnostih, to pa tudi izven primerov usklajevanja interesov, ki so konkretno navedeni v amandmaji. Iz tega izhaja, da bodo samoupravni sporazumi lahko imeli vsebino, ki bo pretežno javnopravnega značaja, pa tudi vsebino civilnopravnega značaja. Elementi enega in drugega značaja se bodo med seboj često prepletali.

Nekateri teoretiki zatrjujejo, da pri samoupravnih sporazumih (in družbenih dogovorih) ne gre za javnopravne norme, temveč da spadajo v področje obveznostnega prava (predvsem so to avtorji tez za sestavo civilnega ko-

SAMOUPRAVNO UREJANJE ODNOSOV

(Nadaljevanje z 2. strani)

dekse). Kot civilne pravice naštevajo temeljne samoupravne pravice delavcev in sicer: pravico do samoupravljanja, do dela, do plodov dela in do samoorganiziranja. Vendar nedvomno izhaja, da so vse te pravice temeljne ustavne pravice, ki niso v polni dispoziciji strank in jih bo družba varovala s prisilnimi predpisi. Ustavnim pravicam se ni mogoče odpovedati — vsi državljani imajo le pravico, da jih uveljavijo ali tudi ne. Zato uveljavljanje temeljnih samoupravnih pravic ni mogoče šteti kot proste dispozicije strank v pogodbi. Stališča sestavljavcev civilnega kodeksa odklanjajo številni vodilni pravniki, pa tudi institucije kot Ustavno sodišče SRS ter Pravni svet IS Skupščine SRS.

2. Odgovornost

Odgovornost za sklenitev samoupravnega sporazuma zakonsko ni regulirana, saj tu družbena skupnost načeloma ne uveljavlja svojih interesov kot pri družbenih dogovorih. Le v primeru, da se splošni družbeni interes realizira šele, ko je sklenjen samoupravni sporazum, je lahko v zakonu, ki bi uredil materijo o postopku dogovorjen, določena tudi odgovornost za sklenitev takega sporazuma, saj bo družbeni interes realiziran ne z vzpostavitvijo družbenega, temveč šele samoupravnega sporazuma. Tako je republiški zakon o samoupravnem sporazumevanju v 20. členu določil, da TOZD, ki ne sklenejo samoupravnega sporazuma ali od njega odstopijo, primerjajo svojo delitev z delitvijo, izračunano po merilih, dogovorjenih s splošnim družbenim dogovorom. Če dohodek presega obseg sredstev, izračunan po merilih družbenega dogovora, mora TOZD odvesti v republiški sklad skupnih rezerv poseben progresivni prispevek na presežna sredstva (21. člen). Če ne plača prispevka, se TOZD kaznuje za gospodarski prestop (27. člen).

Za kršitev posameznih določb samoupravnega sporazuma (njegovo izvajanje je temeljni zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah v 18. členu predvidel možnost vzpostavitve sankcij. Tu bi prišle v poštev predvsem sankcije premoženjskopravne narave (pogodbena kazen, plačilo odškodnine ipd), ki so tu lahko najučinkovitejše. Že omenjeni republiški zakon pa je predpisal tudi plačevanje obveznega prispevka ter celo kaznovanje za gospodarski prestop. XXX. republiški ustavni amandma prav tako v 2. odstavku 3. točke izrecno predpisuje, da samoupravni sporazum (in družbeni dogovor) določata ukrepe za njuno izvajanje ter materialno in družbeno odgovornost uslužbencev.

3. Razmerje med samoupravnim sporazumom in družbenim dogovorom

Družbeni dogovor je normativni javnopravni akt sui generis, ki ga sklenejo z zakonom legitimirani družbeni faktorji, da bi z njim pravno obvezno določili, kakšno reguliranje nekaterih odnosov je po njihovem stališču družbeno sprejemljivo, da bi ga

morale uveljaviti tudi delovne organizacije. Ker so izraz volje in samostojnih odločitev udeležencev dogovarjanja, ne morejo imeti učinka in narave zakona, razen v primerih, ko zakon določa, kaj in kdaj delovne organizacije po družbenem dogovoru neposredno zavezuje.

Razlika med samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori ni v predmetu urejanja, temveč zavis predvsem od interesov, ki narekujejo dogovarjanje. Če gre za širši družbeni interes, bodo sodelovali kot udeleženci družbenopolitične skupnosti, sindikati in zbornice oziroma ustrezne interesne skupnosti, sicer le TOZD med sabo (vključno interesne skupnosti oz. občino). Razlika med obema instrumentoma je pretežno v strankah. Samoupravni sporazum mora biti skladen z družbenim dogovorom, če je sklenjen za sorodno področje, saj ima širši družbeni interes (ki je realiziran v določbah družbenega dogovora) prednost pred ožjim interesom (realiziranim v samoupravnem sporazumu). Kljub temu pa razmerje med samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori ni postavljeno kot hierarhični odnos med nadrejenim in podrejenim pravnim aktom, temveč samo kot procesualen: družbeni dogovor je element v postopku, ki naj pripomore, da bo potekalo samoupravno sporazumevanje skladno s širšimi družbenimi interesi. Pri usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov je torej družbeni dogovor zdaj napotilo verifikacijski komisiji pri njeni presoji skladnosti samoupravnih sporazumov s sistemom.

4. Razmerje med samoupravnim sporazumom in statutom ter drugimi splošnimi akti

Samoupravni sporazumi so novi samoupravni splošni akti, v katerih TOZD po predhodnem medsebojnem dogovarjanju urejajo zadeve, ki spadajo v njihovo avtonomno sfero odločanja. V praksi utegne postati sporno, ali velja samoupravni sporazum ali splošni akt TOZD, če je slednji v nasprotju s samoupravnim sporazumom. V 9. členu republiškega zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov je to vprašanje za navedeno področje rešeno z določilom, da se uporablja samoupravni sporazum, če je splošni akt podpisnika sporazuma v nasprotju s samoupravnim sporazumom. Takšno stališče bi lahko sprejeli na splošno glede na vzpostavljeno hierarhijo pravnih aktov, po katerih je samoupravni sporazum višji od splošnih aktov. To izhaja iz ustavne diktacije XXIX. republiškega amandmaja po kateri statut in drugi splošni akti delovne organizacije, v kateri so združene TOZD, ne smejo biti v nasprotju s samoupravnim sporazumom o združevanju (dela in sredstev). Po zakonu o družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov ter o družbenem usmerjanju delitve dohodka SR Makedonije (Ur. list SRM št.

24/71) je ta hierarhija direktno vzpostavljena z določilom, da morajo TOZD uskladiti svoje splošne akte s samoupravnim sporazumom. Samoupravni sporazum pa je v odnosu na statut oziroma splošni akt pravno močnejši tudi zato, ker prvega delovna organizacija ne more samostalno spremeniti ali ga razveljaviti, temveč le skupaj vse TOZD, ki so samoupravni sporazum sklenile. Spoštovanje sporazuma bi se v primeru morebitnih kršitev moglo uresničevati — v kolikor za to ni določil v nekem zakonu — le z uporabo ukrepov, vgrajenih v samoupravni sporazum, pa tudi civilnopravnim potom pred sodišči v delu, ko iz sporazuma izhajajo pravice in obveznosti civilnopravnega značaja.

5. Razmerje med samoupravnim sporazumom in poslovnimi sporazumi

Samoupravni sporazumi so kljub nekaterim civilnopravnim elementom instrumenti javnopravnega in sicer ustavnopravnega značaja. Predpostavke za veljavnost teh pravnih aktov se ne presojajo po civilnem pravu, temveč po načelih ustave. Tako se ne presoja po pravilih civilnega prava pravna sposobnost; udeleženci so lahko vse tiste TOZD, ki imajo po ustavi in statutu pravico urejati izvrševanje samoupravnih pravic ter dolžnosti, ne glede na to, ali so pravne osebe po civilnem pravu ali imajo po tem pravu pravno sposobnost. Samoupravne sporazume nadalje lahko sklepajo samo najvišji samoupravni organi udeležencev sporazumevanja, ne pa individualni izvršilni organi oziroma pooblaščenca TOZD, kot je to primer pri pogodbah. Samoupravni sporazum ima značaj samoupravnega splošnega akta, ki je po hierarhični lestvici nad statutom in drugimi splošnimi akti delovne organizacije; pogodbe takega značaja nimajo. Samoupravni sporazumi so glede na svoj pretežni javnopravni značaj podvrženi presoji ustavnosti in zakonitosti ustavnih sodišč, kar pa pogodbe niso. Samoupravni sporazumi urejajo notranja razmerja v delovnih organizacijah, ki izvirajo iz združenega dela; poslovnih sporazumi nasprotno temu zadevajo zunanje poslovanje delovnih organizacij, torej tržni režim. Med samoupravnimi sporazumi in poslovnimi sporazumi obstoji torej bistvena razlika v pravnem značaju.

IV. SAMOUPRAVNI SPORAZUM O OSNOVAH IN MERILIH ZA DELITEV DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV V ČRNI IN BARVASTI METALURGIJI SLOVENIJE

Na podlagi zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov ter določil splošnega družbenega dogovora o načelih in merilih za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah z določili zakona (Ur. list SRS št. 19/71) so najvišji organi upravljanja enajstih organizacij združenega dela črne in barvaste metalurgije Slovenije sprejeli samoupravni spo-

razum o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov.

V okviru ZPSZ so sporazum sprejele vse tri železarne ter direkcija ZPSZ. Čeprav je bil torej sporazum sklenjen v okviru celotne panoge črne in barvaste metalurgije Slovenije, so bile subjekt sporazumevanja posamezne organizacije združenega dela (TOZD) in ne združeno podjetje kot celota. Pomembno je, da se je v ta sporazum vključil tudi Metalurški inštitut (čeprav so znanstveno-raziskovalne organizacije sklenile svoj sporazum, ki je ugodnejši) ter s tem potrdil, da se čuti povezanega s panogo in predstavlja znanstveno-raziskovalno bazo metalurgije Slovenije. S tem je vzpostavil še trdnjšo vez med TOZD v panogi.

V splošnem družbenem dogovoru so bila določena merila in načela, po katerih naj TOZD v samoupravnih sporazumih izračunavajo osebne dohodke, ki jih sme neobdavčene izplačevati TOZD; merila za izračuna najnižjega in najvišjega osebnega dohodka v TOZD; vrsto in višino prejemkov, ki se smejo izplačevati zaposlenim kot nadomestilo za dnevnice, kilometrino itd. ter dodatke za delo v nočnem in podaljšanem času ob nedeljah in praznikih; ostala merila in določila, po katerih se primerjajo samoupravni sporazumi z družbenim dogovorom in zakonom. V drugem delu so postavljene določbe za neposredno uporabo splošnega družbenega dogovora, če bi TOZD ne sprejela samoupravnega sporazuma, po katerih pa bi TOZD pripadalo ca. 20–30 % manj dovoljenih sredstev za izplačila kot po samoupravnem sporazumu. Presežek nad dovoljeno maso osebnih dohodkov je progresivno obdavčen, tako da mora npr. TOZD pri 50 % izplačilu preko dovoljenega obsega osebnih dohodkov odvesti 450 % prispevka od presežka. Kolikor pa TOZD gospodari tako slabo, da iz dohodka ne more pokriti niti 80 % po sporazumu izračunanih osebnih dohodkov, mora SDK ob pregledu rezultatov poslovanja to prijaviti pristojni občinski skupščini, ki obravnava poslovanje TOZD ter lahko odredi prisilno upravo. S tem je naložena vsem delavcem, vsem samoupravnim organom kot tudi vodstvu TOZD posebna odgovornost za doseg takšnega dohodka, ki bo zagotovil predvideni obseg osebnih dohodkov ter akumulacijo.

Po samoupravnem sporazumu črne in barvaste metalurgije Slovenije se global osebnih dohodkov, ki ga priznava družba, ne da bi morali plačevati prispevek, izračuna na podlagi:

- števila delavcev, izračunanih iz plačanih ur;
 - zahtevane kvalifikacije za delavce v proizvodnji (skupine I–IV), pri čemer se uporablja enotna struktura, ki izhaja iz dejanskega stanja za leto 1971 (npr. NK delavci — 3 %, PK delavci — 25 % itd.);
 - dejanske kvalifikacije za umske delavce;
 - kalkulativnih osebnih dohodkov po skupinah od I do VIII, enakih kot jih določa že splošni družbeni dogovor.
- Navedeni globalni osebni dohodkov se poveča še za odstotek, ki se prizna TOZD za psihofizično (Nadaljevanje na 4. strani)

SAMOUPRAVNO UREJANJE ODNOSOV

(Nadaljevanje s 3. strani)

ne pogoje dela (železarne — 24 %, Metalurški inštitut — 10 %), ter odstotek akumulacije, ki je odvisen od doseženega čistega dohodka in se izračuna po posebni formuli. Če k tako izračunani vsoti prištejemo še dodatke za nočno delo, delo v podaljšanem delovnem času, delo ob nedeljah in na dan državnih praznikov, ki so določeni v razponih, dobimo skupno neobdavčeno maso osebnih dohodkov.

Podpisniki sporazuma so se razen navedenega dogovorili za najvišje zneske povračil stroškov za službena potovanja, terensko delo in ločeno življenje. V sporazumu so taksativno naštetih izdatki v breme materialnih stroškov, ki niso obdavčeni. Določeni so tudi najmanjši oziroma največji zneski izplačil za financiranje skupnih potreb delavcev, najnižji osebni dohodek (800 din mesečno) ter najvišji možni osebni dohodek, ki se izračuna po posebni formuli. Priznani so tudi posebni dodatki za specifičnost nekaterih TOZD. Za spremljanje samoupravnega sporazuma s pravico avtentičnega tolmačenja je končno ustanovljena komisija vseh podpisnikov sporazuma.

Navedeni samoupravni sporazum je akt, ki ne nadomešča določb pravilnikov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov podpisnikov sporazuma. Pretežno so v njem določene zgolj osnove in merila za vzpostavitev takega sistema delitve, ki je po družbenih merilih oziroma merilih grupacije sorodnih TOZD lahko osnova za notranjo delitev. Seveda pa je del določil tudi takih, ki se morajo neposredno uporabljati oziroma povzeti v splošne akte vsake posamezne TOZD.

Zaradi velike pesterosti sedanjih ureditev te materije v TOZD celotne panoge, ki doslej ni bila usklajena, razumljivo v samoupravnem sporazumu ni moglo priti do unifikacije vseh meril in konkretnih določil (npr. dodatki), kjer bi to bilo možno. Kljub temu je bil storjen velik korak v povezavi TOZD grupacije, ki je že rodil nadaljnje sodelovanje tudi na drugih področjih (setanek direktorjev o ekonomskih vprašanjih, sindikalnih predstavnikov).

Kljub sprejetim samoupravnim sporazumom v Sloveniji nismo rešili zahtev delavcev, da se za enako delo prizna temu primerne osebne dohodke, saj še vedno obstajajo večje razlike med panogami, pa tudi med delovnimi organizacijami v okviru panoge. Dovoljeni razponi so visoki. Poprečni osebni dohodki v gospodarski sferi so v zadnjih mesecih po sprejemu samoupravnih sporazumov rastli daleč hitreje kot v proizvodni sferi. Samoupravni sporazumi zato pomenijo šele začetek procesa urejanja področja delitve osebnih dohodkov in dohodka.

V. INTERNI SAMOUPRAVNI SPORAZUM O DELITVI DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV V ZPSZ

Posamezne železarne so tudi po združitvi v ZPSZ ohranile različne sisteme oblikovanja ter delitve dohodka in osebnih dohodkov. Usklajevanje teh sistemov z

unificiranjem najboljših rešitev posamezne tovarne predstavlja dolgoročno nalogo. Samoupravni sporazum v okviru panoge je vzpostavil nekatera skupna izhodišča ali konkretne osnove; nadaljnji korak pri usklajevanju in konkretizaciji meril pa je bil napravljen s sprejetjem internega samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v ZPSZ, ki so ga predhodno sprejeli najvišji organi upravljanja vseh treh tovarn in direktorije ZPSZ, njihovi predstavniki pa skupno podpisali 16. 11. 1971.

V prvem delu internega sporazuma so za ZPSZ enotno določeni dodatki za delo v podaljšanem času, nočno delo, delo ob nedeljah in delo na dan državnih praznikov (v samoupravnem sporazumu so bili določeni razponi). Določena je tudi osnova, od katere se obračunavajo dodatki; to je osnovna obračunska postavka, povečana za individualni učinek. Pri tem osebni dohodek, ki ga posamezna tovarna izplačuje kot udeležbo na poslovnem uspehu, v poprečju ne sme predstavljati več kot 10 % skupne mase osebnih dohodkov.

Regres za letni dopust je določen v enotnem znesku na zaposlenega delavca, dodatno pa še del za nezaposlenega zakonca in otroke, tako da bi poprečno vsak delavec prejel ca. 500 din regresa. Določeni so tudi pogoji, kdaj delavec pridobi pravico do regresa. Dotacije počitniškim domovom se lahko priznajo v omejenem obsegu, tako da te dotacije in regresi skupaj letno ne morejo presegati 600 din na zaposlenega člana kolektiva.

Regresiranje prehrane je določeno v tretjem delu internega sporazuma. Vse TOZD so se nadalje obvezale, da z izjemno najmanj zahtevnih delovnih mest (kot so čiščenje, kurirski posli, enostavna administrativna dela) za polni delovni čas in za normalni delovni učinek ne bodo izplačevale mesečnega osebnega dohodka, ki bi bil nižji od 1.000 din (po samoupravnem sporazumu je spodnja meja 800 din).

S stališča ZPSZ in vodenja enotne poslovne politike so predvsem pomembna določila petega in šestega poglavja. Glede na to, da TOZD sklepajo samoupravni sporazum v sklopu združenega podjetja, je namreč zelo pomembno vprašanje, kako zagotoviti določen vpliv združenega podjetja kot celote pri sklepanju in izvajanju internega samoupravnega sporazuma. Ker ZPSZ ne nastopa kot udeleženec sporazumevanja, morajo biti pri sklepanju samoupravnega sporazuma sami interesi tisti, ki vplivajo oziroma so ves čas prisotni, čeprav ni nobenega pravno legitimnega subjekta, ki bi formalno branil te interese. Interesi ZPSZ kot celote so bili vodilo pri sprejemanju določbe, da si bo vsaka TOZD, ki bi se odločila obračunati stanovanjski prispevek iz nad minimalnega (4 % bruto OD), za tak svoj ukrep predhodno zagotovila soglasje delavskega sveta ZPSZ. Stanovanjska izgradnja predstavlja namreč pomemben vidik vodenja poslovne politike, ki bi morala biti v ZPSZ enotna. Še pomembnejša je določba, da si TOZD brez soglasja delavskega sveta ZPSZ ne

bodo izplačevale dobička, če bi bila s tem porušena z gospodarskim načrtom ZPSZ določena razmerja v delitvi dohodka na škodo skladov.

Vse TOZD so se obvezale, da bodo svoje samoupravne akte uskladile z določili samoupravnega sporazuma ter internega sporazuma in njihove določbe uveljavile v praksi v določenih rokih; pretežni del določb od 1. 11. 1971 dalje, regrese pa od 1. 1. 1972 dalje. Določbe internega samoupravnega sporazuma so torej v mnogem nadomestile dosedanje ureditve v splošnih aktih podpisnikov sporazuma v ZPSZ.

VI. SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU DELA IN SREDSTEV V ZPSZ (PRIPRAVE)

Prva leta obstoja ZPSZ so potrdila pomembnost in upravičenost združitve. Podjetje v tretjem letu obstoja preživlja svoje otroštvo, njegova vloga je še skromna in omejena predvsem na koordinacijsko področje in posredniške storitve, izvršitev sklepov pa je odvisna od razumevanja in pripravljenosti struktur TOZD. Doslej so bili ustvarjeni predvsem formalni pogoji za funkcioniranje ZPSZ brez materialne podkrepitve.

Uveljavitev ustavnih amandmajev je ugodna priložnost, da se tudi na področju integriranosti slovenskega železarstva napravi korak dalje, premik v novo, kvalitetnejšo vsebino, kar je soglasna zahteva samoupravnih struktur ZPSZ. Osebo prepricljano o koristnosti usklajenega dela tovarn je premalo; le neposredna medsebojna materialna povezanost vodi k resnični integraciji. Nujna je torej ustvaritev materialne osnove, na kateri naj rastejo skupni interesi. Ustavne spremembe odpirajo pot, ustvaritev skupne materialne osnove ZPSZ pa nudi možnost vzpostavitve takih proizvodnih odnosov, ki v organizaciji kot celoti dajejo optimalne finančne dosežke. Združena sredstva naj bi predvsem delovala kot stimulacija (in sankcija), da bo na ravni združenega podjetja možno oblikovati in izvajati enotno in optimalno poslovno politiko, ki bo s tem ekonomsko najuspešnejša.

Združevanje sredstev naj bi realiziral samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev TOZD v ZPSZ. Možnih rešitev povezovanja sredstev tovarn je več. V dosedanjih razpravah je bil deležen največ pozornosti predlog, po katerem naj bi vsaka tovarna vložila 20 % svojega poslovnega sklada v skupni sklad ZPSZ. Ker železarne zaradi nelikvidnosti ne morejo odvesti toliko svojih sredstev v skupni sklad, bi se vsi vplačani zneski takoj vložili nazaj v tovarne. Čeprav na tak način ne bi prišlo do stvarnega premika sredstev (le knjižno), bi kljub temu ta transakcija vse tri tovarne in ZPSZ postavila v povsem drugačen položaj. Železarne bi odslej same upravljale le še 80 % lastnih poslovnih skladov, seveda pa tudi 20 % vseh poslovnih skladov tovarn na ravni ZPSZ skupaj z ostalimi (solastništvo). Pod določenimi pogoji bi tovarne lahko dobile vrnjena vložena sredstva; same bi torej ostale pravi lastnik vložnih sredstev. Kljub temu pa bi bil dotle skupni sklad

solastnik poslovnih sredstev vsake tovarne. Zato bi se bilo možno dogovoriti, da pripade temu enotnemu skladu ZPSZ tudi porcionalni del dobička vsake tovarne. Na ravni ZPSZ bi se na tak način formiral dobiček, ki bi ga delili nazaj na železarne in sicer v istem sorazmerju, v kakršnem posamezne železarne sodelujejo kot solastniki enotnega sklada na ravni ZPSZ. V določenem smislu bi na tak način prišlo do delne izravnave dobičkov v vseh treh tovarnah. Vsaka posamezna železarna bi tako imela neposredno materialno korist od tega, če bi ostali dve poslovali s čim višjim dobičkom, s čimer bi pridobili zelo pomembno osnovo za uspešno poslovanje ZPSZ. Kljub svoji pravni samostojnosti bi vsaka železarna v pogledu oblikovanja in izvajanja svoje poslovne politike bila bolj odvisna od uspeha celotnega podjetja, saj bi jo obvezale, ki bi jih prevzela do združenega podjetja, obvezovale ne več samo formalno, temveč tudi materialno. To pa seveda ni edina možna rešitev, zato bo v končni fazi lahko prevladala tudi kakšna druga, smiselno podobna.

Z združitvijo sredstev bi ustvarili materialno podlago za lažje in hitrejše uveljavljanje naslednjih ciljev:

— proizvodni odnosi bi bili kvalitetno obogateni, s čimer bi bili doseženi boljši ekonomski rezultati;

— zagotovljen bi bil enotnejši nastop navzven (pri nabavi, prodaji, pri bankah, predstavniških organih itd.);

— razvile bi se lahko nove oblike medsebojnega poslovnega sodelovanja v okviru ZPSZ ter z drugimi delovnimi organizacijami oziroma grupacijami. S tako zunanjo povezavo bi bilo v prihodnje mogoče postopno pridobiti del odlitega dohodka iz tovarn ZPSZ v druge panoge (v preteklih letih preko 600 milijonov din).

Z združevanjem sredstev se odpira vrsta vprašanj, ki jih bo treba v samoupravnem sporazumu predhodno razčistiti in poiskati sprejemljive rešitve za vsako tovarno in vse skupaj. Predvsem bodo to vprašanja prelivanja dela dobička, subsidiarna odgovornost in vprašanje sankcij. Z odkritimi razgovori bo tudi taka vprašanja mogoče uspešno rešiti.

S samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev bo seveda potrebno urediti še vrsto drugih pomembnih vprašanj, tako vprašanje ustanavljanja TOZD ter druga statusna vprašanja, minulo delo, osebno odgovornost, sankcije ter ostala vprašanja.

Ljubljana, 20. 2. 1972

DOPIŠUJTE V SVOJE GLASILO

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

XIII. ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA TOVARNE

Delavski svet se je sestel na svoje 13. zasedanje 25. februarja. Uvodoma je direktor splošnega sektorja tovariš Stane Sotlar poročal o realizaciji plana družbenega standarda v železarni. Iz tega poročila sledi, da je na področju stanovanjske izgradnje v lanskem letu bilo rešenih dosti problemov s tem, da je bila dograjena nova stolpnica na Lipi in letos januarja tudi vseljiva. Seveda je nekaj obveznosti od te stolpnice ostalo tudi za letošnje leto. Po besedah direktorja splošnega sektorja nakupi stanovanj za železarno niso zanimivi zaradi izredno visoke cene, ki jo gradbena podjetja danes postavljajo. Blokovna gradnja na Lipi je dosti cenejša in primernejša. Vprašanje prehrane in predvsem izgradnje kuhinje se rešuje tako, da bo pri kuhinji na Lipi dograjen prizidek in se bodo tako kapacitete obstoječega objekta povečale in krile vse potrebe železarne. Adaptacija sedanje kuhinje v Štorah bi zaradi zahtev sanitarne inšpekcije bila finančno prezahtevna.

Obstoječe komunikacije na Lipi v lanskem letu niso bile dovolj dobro vzdrževane in izboljšane. Ker so sredstva zbrana namensko, jih je treba na kraju samem tudi trošiti. Zato je treba postaviti zahtevo pred ustrezne organe, da v okviru razpoložljivih sredstev posvetijo dovolj pozornosti zlasti elektrifikaciji Lipe in vzdrževanju cest.

Delavski svet je nato sklenil, da je potrebno stopiti v stik z organi krajevne skupnosti Štore in napraviti program najnujnejših komunalnih del na Lipi. Sklenil je tudi, da se od preostalih sredstev v višini 61 milijonov stanih dinarjev, 10 milijonov ponovno vroči v banko, ostalo pa namenijo za kredite članom naše delovne skupnosti.

V nadaljevanju je delavski svet obravnaval poročilo komisije za revalorizacijo osnovnih sredstev. Po letu 1951 je to že peta revalorizacija (1951, 1957, 1962, 1966, 1971). Revalorizacija je potrebna zaradi tega, da se prepreči neenotnost cen na tržišču organizacij združenega dela in da se izkažejo v knjigovodstvu realne vrednosti po stanju 31. 12. 1971. Revalorizacijo je bilo dolžno opraviti vsako podjetje, ki je vpisano v register in je pravna oseba.

Precej razprave je bilo na seji delavskega sveta tovarne tudi o zaključnem računu. Po besedah finančnega direktorja, tovarišice Olge Čuvan, v lanskem letu sicer nismo dosegli planskih postavk (realizacija je znašala 99,2 % planskih postavk, v primerjavi z letom porej pa je večja kar za 66,3 %). Znatno se je povečal tudi izvoz, ki je v primerjavi z letom poprej višji kar za 78 %. Osební dohodki so se v preteklem letu povečali v primerjavi z letom poprej kar za 23 %.

Predsednik Ekonomsko-poslovnega odbora dipl. ing. Jože Kramer je v nadaljevanju obravnavel zaključnega računa železarne za leto 1971 predvsem omenil, da je

mogoče oceniti poslovanje tovarne v lanskem letu kot uspešno. Zadovoljni smo lahko z doseženimi rezultati, je omenil, še posebej zato, ker smo bili že v prvi polovici leta zaradi znanih sprememb na trgu (nove cene ipd.) sprejeti rebalans plana in se tako prilagoditi tudi v našem planu novonastalim razmeram. Kot uspešna je mogoče — po besedah ing. Kramerja, oceniti tudi naša prizadevanja, da bi dosegli kar najvišjo stopnjo akumulacije. Planirana stopnja 5 % je presežena, saj smo dosegli kar 5,8 % akumulacijo.

V nadaljevanju je posredoval delavskemu svetu zaključke oziroma sklepe Ekonomsko-poslovnega odbora v zvezi z zaključnim računom.

Delavski svet je nato sprejel predlagani zaključni račun železarne Štore ter gostinske in stanovanjsko-gradbene enote.

Člani delavskega sveta tovarne so nato obravnavali predlog reorganizacije Šolskega industrijsko-kovinarskega centra v Štorah. Da bi se ta center kar najbolj prilagodil trenutnim in bodočim potrebam po kadrih na področju, ki ga pokriva, je v sodelovanju z ustreznimi organi Skupščine občine Celje pripravil predlog reorganizacije, ki do neke mere zadeva naše podjetje glede na to, da nas oskrbuje z določenimi kadri oziroma poklici. Nenazadnje pa bi ta reorganizacija vplivala tudi na nas v tem smislu, da bi se mu priključil tudi Izobraževalni center, ki sedaj še deluje v okviru naše tovarne.

Po razpravi o potrebnosti reorganizacije ŠIKC v Štorah je delavski svet sprejel sklep o soustanoviteljstvu Šolsko-izobraževalnega centra v Štorah, da se ustanovi Metalurško-kovinarska šola za specializirane delavce, da se ustanovi delovodna šola metalurške in kovinarske stroke in da se ukine Izobraževalni center v Železarni Štore in prenese izobraževalno dejavnost v okvir organizacije za usposabljanje in permanentno izobraževanje delavcev v Šolskem izobraževalnem centru v Štorah.

Ob koncu zasedanja je delavski svet sprejel še sklep, da se izvoli za predstavnike Železarne Štore v terenski konferenci SZDL Štore ing. Vuk Mihaela, Cizeja Jožefa in Mackovšek Antona.

Glede na izredno slabo udeležbo na zadnjih zasedanjih delavskega sveta je bil sprejet sklep, da se ugotovi prisotnost na sejah posameznih članov in ugotovi vzroke odsotnosti. Nenazadnje bo potrebno proučiti možnost odpoklica tistih članov, ki redno izostajajo s sej.

Predsednik delavskega sveta in direktor kadrovskega sektorja, dipl. ing. Feliks Černak in Rajko Markovič, sta seznanila prisotne člane s sestankom, ki je bil dan pred sejo delavskega sveta, na kateri je glavni direktor pojasnjeval prizadevanja, da bi se spremenil sedanji način obračunavanja in izplačevanja osebnega dohodka v tovarni in se pristopilo k uveljavitvi novega.

27. SEJA EKONOMSKO-POSLOVNEGA ODBORA

Na 27. seji EPO je bil najprej sprejet sklep o nabavi novega gasilskega avtomobila, saj je bila potreba po nabavi takega vozila že večkrat poudarjena. Vozilo znamke TAM 5500/G z vsem pripadajočim orodjem je bilo poravnano s kompenzacijami.

V nadaljevanju se je EPO obravnaval poročilo o revalorizaciji osnovnih sredstev in ga tudi sprejel. Potrdil je tudi inventurno poročilo. Na seji je bilo poudarjeno, da je potrebno dosledneje uresničevati ustrezne organizacijske predpise glede osnovnih sredstev in drobnega inventarja. Čez dva meseca bo o tem EPO ponovno razpravljalo.

EPO je sklenil ponovno opozoriti pristojne dejavnike v tovarni na stalno potrebo po izgradnji novih skladiščnih prostorov, ker so za boljše skladiščenje nujno potrebni, istočasno bi pa to tudi občutno vplivalo na nižje stroške.

V nadaljevanju se je potrdil poročilo o stanju terjatev in obveznosti. Po obravnavanju zaključnega računa za leto 1971 ga je sklenil posredovati delavskemu svetu tovarne. Dodatno k temu sklepu je tudi sklenil seznaniti delavski svet s svojimi stališči do zaključnega računa, ki so v kratkem naslednja:

- ker v preteklem letu nismo dosegli planskih postavk niti željene produktivnosti, je treba v tekočem letu posvetiti posebno pozornost racionalnejšemu izkoriščanju materiala, časa in kapacitet;

- planske postavke glede izvoza v letu 1972 je nujno treba realizirati;

- čeravno je bil delež izmečka v preteklem letu v primerjavi z letom 1970 manjši, je treba v tekočem letu zasledovati cilj, da se ta delež še zmanjša;

- vso pozornost je treba posvetiti tudi višji stopnji predelave;

- pri naši tržni usmeritvi je treba posvetiti več pozornosti tudi domačemu, tj. slovenskemu trgu;

- širjenje tovarne, izgradnja novih obratov, postopno uvajanje mehanizacije, moderne tehnologije in avtomatizacije postavlja zahtevo po dodatnem izobraževanju, pridobitvi novih visoko strokovnih kadrov in uvajanje boljše discipline in organizacije.

Ob koncu je EPO potrdil še zaključna računa stanovanjsko-gradbene enote in gostinske enote Železarne Štore.

XVI. SEJA SVETA ENOTE KOVINSKIH OBRATOV

Svet enote kovinskih obratov se je sestel na svojo 16. sejo dne 29. februarja. Uvodoma je potrdil zapisnik 15. seje sveta enote, za novega člana komisije za kršitve delovnih dolžnosti pa je na mesto pokojnega Potočnik Viktorja imenoval Legvart Franca.

V nadaljevanju se je obravnaval predlog sveta enote metalurških obratov, da bi bilo treba

v železarni pristopiti k obračunavanju in izplačevanju enotne vrednosti točke. Po dokaj kritični razpravi, v kateri so prišla do izraza različna mnenja in stališča, se je svet enote odločil dati pristanek na začasno obračunavanje enotne vrednosti točke, vendar pa je za spremembo sistema pod pogojem, da se stimuliranje postavi v realnejše okvire, predvsem pa se morajo odpraviti nenormalne razlike med posameznimi enotami oziroma obrati.

Predsednik sveta enote Judež Ivan je v nadaljevanju seje obvestil ostale člane sveta z delom delovnih skupin in s problemi, o katerih so na teh sestankih spregovorili.

Dipl. ing. Janez Barborič, šef sklopa, je na vrsto pripomb dal na sami seji pojasnila.

XX. SEJA SVETA ENOTE METALURŠKIH OBRATOV

Svet enote metalurških obratov se je sestel na svojo 20. sejo dne 18. februarja.

Uvodoma je svet enote potrdil zapisnik in sklepe, sprejete na prejšnji seji. Izvolil je dve novi vodji delovnih skupin: Cmok Franca namesto Kunej Edija in Buser Antona namesto Poglšek Antona, oba predelavca v adju-staži.

Na znanje je v nadaljevanju seje sprejel poročila o izvršitvi proizvodnje v mesecu januarju ter operativni plan za februar 1972. Istočasno je sklenil zahtevati od ustreznih služb in organov v tovarni, da se obvesti direkcijo združenega podjetja v Ljubljani o nastali škodi, ki je posledica redukcije električne energije na elektroplovžu z željo, da posreduje te podatke pristojnim republiškimi forumom.

Sklenili so tudi obvestiti svet enote vzdrževalnih obratov na pogoste škode na vratih, tirih in na drugih mestih, ki jih povzročajo lokomotive ali vagoni prometa.

V nadaljevanju se je svet enote obravnaval poročilo komisije za kršitve delovnih dolžnosti pri svetu enote. Ugotovljeno je bilo, da je komisija opravila v tem času precejšnje delo, da pa mora biti pri svojem delu nekoliko strožja. Ker je svet enote menil, da je eden od pomembnih problemov tovarne tudi zamujanje na delo oziroma predčasno puščanje delovnega mesta je sklenil priporočiti tajništvu organov upravljanja, da prouči ukrepe, ki so jih storili v tovarni emajlirane posode, v EMO. Ustanovili so namreč poseben fond, iz katerega nagradujejo v obliki premij vse tiste, ki ne zamujajo na delo in nimajo neopravičenih izostankov.

Na predlog vodstva jeklovleka so sklenili spremeniti pravilnik o ugotavljanju delovnega učinka na jeklovleku tako, da se število točk za obračunsko tono mesečne proizvodnje zniža od sedanjih 43 na 39 točk, obračunski faktorji za brušeno jeklo pa se prav tako znižajo za 30 %, vse za dobo 6 mesecev.

(Nadaljevanje na 6. strani)

IZ DELOVNIH SKUPIN

DELOVNE SKUPINE KONČNO PRIČELE Z DELOM

Pretekli mesec so se prve delovne skupine končno sestale. Po tem ko so sveti enot v preteklih mesecih imenovali vodje delovnih skupin, jim je tajništvo organov upravljanja že januarja letos posredovalo prve materiale in jih tako seznanilo z načinom dela, delovnim področjem in nekaterimi ostalimi vprašanji.

Prvi mesec dela teh skupin je za nami in lahko podamo kratko oceno, bolje rečeno — opažanja o tem, kako so posamezni vodje delo zastavili.

Najprej moramo ugotoviti, da so večinoma razumeli delovne skupine kot tvorne, aktivne samoupravne celice, v katerih naj ne poteka le komuniciranje na ravni informacij, ampak se obravnavanju posameznih vprašanj pristopa dosti aktivneje, problemsko.

V preteklem mesecu smo zabeležili kar 18 sestankov delovnih skupin. Ker so bili to konstitutivni sestanki, je na večini sestankov najprej stekla beseda o pomenu in namenu delovnih skupin. Takoj zatem pa je obravnavala proizvodnih problemov, dalje delitve dohodka in zlasti osebnega dohodka. Med vprašanji, ki so tudi dobila mesto na dnevnih redih delovnih skupin, pa so dalje še vprašanja varnosti pri delu, prostih sobot in nedelj, izboljšanje organizacije dela ipd.

Kurilnica — SKALE — 11. 2.

Delovna skupina kurilnice se je sestala prva. Razpravljala je predvsem o delitvi osebnega dohodka v tovarni in postavila vprašanje izvora razlik v vrednosti točke med posameznimi obrati in sklopi.

OV Orodjarna — LAH — 15. 2.

Po mnenju delovne skupine je treba ponovno proučiti delitev dohodka in osebnega dohodka, saj je po njihovem mnenju vrednost točke glede na realizacijo prenizka. Glede na asortiman je plan previsoko postavljen.

Obdelovalnica valjev I — GOBEC — 16. 2.

Tudi ta delovna skupina je postavila vprašanje osebnih dohodkov in je mnenja, da bi bilo potrebno pristopiti enotni vrednosti točke za vse podjetje. Menijo tudi, da so dodatki na staž občutno prenizki in bi bilo potrebno ustvariti večjo razliko med mlajšimi in starejšimi člani. Zavzeli so se tudi za čim hitrejšo uveljavitev Direct Costing metode v tovarni.

Obdelovalnica valjev II — ULAGA — 17. 2.

Po njihovem mnenju bi bila verjetno enotna vrednost točke za vse podjetje pravičnejša. Zavzeli so se tudi za kar najhitrejšo dokončanje nove orodjarne in takojšnjo uvedbo Direct Costing metode.

Kurilnica — SKALE — 18. 2.

Delovna skupina se je ponovno sestala. Tovariš Markovič in Mastnakova iz kadrovskega sek-

torja sta na njihovo zahtevo pojasnila sistem delitve dohodka v tovarni in vzroke, zaradi katerih prihaja med posameznimi obrati do razlike v vrednosti točke. Zavzeli so se za enotno vrednost točke, do takrat pa se naj z Informatorjem obvešča kolektiv o vrednosti točke v posameznih obratih. Akorde in norme je treba nujno postaviti v normalne okvire, ker je več kot očitno, da so sedaj nerealno postavljene. Za ozkotirno progo je treba uvesti norme.

Šamotna II in III — STRASEK in STARLEKAR — 19. 2.

Delovni skupini v Šamotni sta postavili vprašanje beneficirane delovne dobe in priznanja te dobe. Postavili so tudi vprašanje priznanja tiste delovne dobe, ko je bila odločba napačno izstavljena ali je pa sploh ni bilo.

Talilnica — SELIČ — 20. 2.

Zavzeli so se za kar največjo delovno in tehnološko disciplino. Strinjajo se z delom na proste sobote, vendar zahtevajo, da se jim ta zaslužek posebej izplača oziroma prikaže. V nadaljevanju seje so spregovorili tudi o nekaterih problemih pri delu elektro peči.

Strojno formanje I — FLORJANČIČ — 23. 2.

Po informaciji o delovnih skupinah so spregovorili o delu na proste sobote v februarju in marcu letos. Istočasno so tudi opozorili na nekatere probleme, ki nastopajo pri polnjenju bunkerja s peskom.

Čistilnica II — TOVORNIK — 23. 2.

Na sestanku delovne skupine so najprej spregovorili o delu na proste sobote in izrekli bojazen, da bi to delo ne vplivalo na vrednost točke v negativnem smislu. Menili so tudi, da bi bilo zaradi širšega obsega dela spremeniti norme. Delavci so menili, da imajo v primerjavi z drugimi obrati nižje plače in sodijo, da je potrebno te razlike odstraniti. Zahtevali pa so tudi boljše prezahtevanje v novi livarni, v čistilnici, ker je sedanje prezahtevanje.

vanje zdravju delavcev zelo škodljivo.

Šamotna I — GRACNER — 23. 2.

Podobno kot delovni skupini šamotna II in III je tudi ta postavila vprašanje beneficirane delovne dobe in priznanja delovne dobe. Istočasno so tudi postavili zahtevo, da se ponovno uvedejo redni zdravniški pregledi delavcev šamotne.

Čistilnica I — KRAJSEK — 23. 2.

Delavci so spregovorili o nekaterih problemih, ki so predvsem plod nepoznavanja in nezaznanosti. Tako je bilo postavljeno vprašanje norm pri stabilnem stroju in finem brušenju, dalje dela na proste sobote, češ, da to delo znižuje vrednost točke. Eden od delavcev pa je tudi postavil vprašanje akordnega presežka, češ da ga ne dobiva.

Ročno formanje I — JUDEŽ — 24. 2.

Največji del razprave se je nanašal na izboljšanje dela in organizacije dela. Menili so, da bi nabava novega žerjava stanje znatno izboljšala. Glede prostih sobot in dela v le-teh so bili mnemja, da bodo delali, če se to pokaže potrebno, da pa morajo (Nadaljevanje na 7. strani)

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

(Nadaljevanje s 5. strani)

Ker je še vedno nerešeno vprašanje beneficirane staže je treba na prihodnjo sejo povabiti direktorja kadrovskega sektorja tovarne, so sklenili na koncu seje.

XII. SEJA SVETA ENOTE SKUPNIH SLUŽB

Svet enote skupnih služb se je sestel na svojo 12. sejo dne 2. marca. Ob ugotavljanju realiziranih sklepov je ugotovil, da so vsi sklepi realizirani in je potrdil zapisnik prejšnje seje.

V nadaljevanju seje je obravnaval predlog tehničnega sektorja oziroma vodstva ekspedita glede akordnih presežkov oziroma akordov na ekspeditu. Predlog je vseboval tudi določila o novih normalih v valjarni II, kjer delo doslej še za delavce ekspedita ni bilo normirano.

Vendar je bilo po mnenju članov sveta še vedno preseganje norm nenormalno. Po predlogu bi se naj akordni presežki od sedanjih 65 % zmanjšali na 50 %.

Po daljši in temeljiti razpravi je svet enote sprejel sklep, da se sprejmejo norme za dobo treh mesecev, in sicer norme za delo v valjarni II, in norme, za delo pri žerjavih. V tem času pa mora tehnični sektor ugotoviti, kakšni so pogoji dela v novi valjarni, če se dajo izboljšati. V okviru ekonomskega biroja bi bilo potrebno posvetiti posebno pozornost problematiki študija dela in časa. Po poteku treh mesecev je treba predložiti svetu enote poročilo o uspešnosti postavljenih norm.

Svet enote je v nadaljevanju seje razpravljal tudi o predlogu

sveta metalurške enote, naj bi v tovarni prešli na obračunavanje enotne vrednosti točke. V razpravi, ki je posegla globoko v ocenjevanje obstoječe delitve dohodka in osebnega dohodka in v ugotavljanje anomalij, ki so pri tem nastajale, je sodeloval tudi direktor kadrovskega sektorja.

V razpravi so prišla do izraza mnenja, da je takšna težnja gotovo korak nazaj v delitvi dohodka, saj zamegljuje med drugim tudi jasno predstavo o uspešnosti poslovanja posameznih obratov. Svet enote je bil mnenja, da je potrebno predvsem proučiti vzroke, ki so privedli do neupoštevanja obstoječega pravilnika in v bistvu spodkopavali temelje. Potrebno je ugotoviti, kje so norme in akordi nenormalni, saj prav ta nenormalnost povzroča, da je tudi sama delitev dohodka pri nas nenormalna. Ugotavljamo, da pri nas ni skladnosti med preseganjem norm, torej akordnimi presežki, in preseganjem plana oz. gospodarskega načrta.

Zato je svet enote sprejel sklep, da ne soglašajo s predlogom, da bi prešli na enotno vrednost točke in smatra, da je potrebno najprej razčistiti nepravilnosti pri akordih, normah in nadurah. Ko bo to razčiščeno, bo možno bolj preceniti posamezne rezultate v obratih in bi se šele takrat pogovarjali o enotni vrednosti točke.

Ugotovljeno je tudi bilo, da stimulacija zaposlenih po sedanjih kriterijih niso v vsakem primeru realne ter je zato potrebno preiti na nov način delitve osebnega dohodka, kjer bi naj po mnenju sveta enote upoštevali enotne izhodiščne kriterije in to: stopnjo izobrazbe, staž v podjetju, pri čemer bi se naj upoštevala skupna delovna doba, težavnostna stopnja, odgovornost itd.

XX. SEJA SVETA ENOTE VZDRŽEVALNIH OBRATOV

Svet enote je na svoji 20. seji 3. marca tega leta uvodoma potrdil zapisnik prejšnje seje in sklenil na seji obravnavati konkreten predlog normativov za ozkotirni promet. Glede realizacije nekaterih sklepov je treba ponovno opozoriti kadrovskega sektorja.

Svet enote je tudi vztrajal na posebni analizi osebnih dohodkov, ki jo je treba izdelati do prihodnje seje.

V nadaljevanju seje je svet enote sprejel predlog, da se ugotovi zahtevi obratovodstva in se odobri razrešitev na delovnem mestu strojevodja, vodja premika normalnotirne proge in premikač. Svet enote je obravnaval tudi nagrajevanje delavcev ozkotirnega železniškega prometa. Sprejel je predlog pravilnika za dobo 6 mesecev s tem, da se plan ne spremeni in se jalovi faktor ne obračunava za proste sobote, ne delje in praznike.

Svet enote predloge pravilnika o zaščitnih sredstvih v merilni službi ni obravnaval, ker ga ni pravočasno prejel. Ko je razpravljalo o predlogu prehoda na obračunavanje enotne vrednosti točke je bil svet enote mnenja, da je treba pristopiti izdelavi koncepta delitve dohodka po enotni vrednosti točke, vendar je potrebno posvetiti poseben poudarek normam in akordom in ukrepati vse potrebno, da bi se anomalije odpravile.

O predlogu sveta enote metalurških obratov je ta svet enote razpravljalo. Člani sveta so bili obveščeni, da je vodja prometa tov. Brlež že dal nalog za popravilo vrat na stroške prometa, krivice pa so prijavili komisiji za kršitve delovnih dolžnosti.

Že kakšnih 10 let je Šolski in-dustrijsko kovinarski center v Štorah igral vlogo reševalca iz-rednih situacij, ki so se občasno pojavljale v šolstvu in gospodar-sstvu. Vodilno osebje tega znane-ga šolskega industrijskega cen-tra pa se je zavedalo, da mora iz tega položaja in si izobliko-vati svojo perspektivno razvojno usmeritev. Večletna prizadeva-nja v tej smeri so končno dala temu strokovnemu šolskemu za-vodu novo obliko in predvsem vsebino delovanja. To so nare-kovala nove razmere v sistemu in razvoju šolanja kovinarskih

čar, ključavničar, strugar, rezka-lec in brusilec.

Po sklepu sveta šolskega cen-tra in delavskega sveta Železar-ne je že v teku delovodska me-talurško-kovinarska šola, po skle-pu centra in NS železarne pa bo izobraževanje ozkih profilov in še neke vrste izobraževanja pre-nešeno iz dosedanjega izobraže-valnega centra pri železarni na šolski izobraževalni center s po-godbo o nalogah, organizaciji in medsebojnih obveznostih med šolskim izobraževalnim centrom Štore in železarno za določene oblike in vrste izobraževanja.

Industrijsko kovinarski center v novih pogojih

poklicev v Celju, dalje zakon o poklicnem izobraževanju in ure-janju učnih razmerij, zakon o srednjih šolah in končno potre-be delovnih organizacij, pred-vsem naše železarne po izobra-ževanju, in sicer šolskem izobra-ževanju, izobraževanju za ozke profile delavcev in permanent-nem (nenehnem) izobraževanju, to je strokovnem izpopolnjeva-nju zaposlenih.

Bivši Šolski industrijsko-kovi-narski center je dobil nov ustre-cen naziv: Šolsko izobraževalni center Štore, katerega ustanovi-telj je Skupščina občine Celje, soustanovitelj pa Železarna Što-re. Center ima status temeljne organizacije združenega dela. Združuje naslednje organizacije združenega dela:

- poklicno metalurško šolo
- poklicno kovinarsko šolo
- dom učencev
- metalurško kovinarsko šolo za specializirane delavce
- delovodska metalurško-kovinarsko šolo
- organizacijo za usposablja-nje in permanentno izobraževa-nje delavcev
- učno delavnico

Vse vrste izobraževanja v cen-tru imajo značaj odprtega tipa. Tako bodo odslej v centru izuče-vali v poklicni metalurški šoli za poklice širokega profila livar-kalupar, valjavec in topilec, v

vajenski šoli za kovinarske stro-ke za poklice širokega profila strojni ključavničar, ključavni-

Oddelek ali služba za izobraže-vanje pri kadrovskem sektorju železarne bo imela torej obsežno delo s programiranjem izobraže-vanja, določanjem profilov, za dopolnilno izobraževanje, funk-cionalno izobraževanje, izobraže-vanje za varstvo pri delu, druž-beno-politično, ekonomsko in splošno izobraževanje delavcev, s šolskim centrom pa se bodo dogovarjali, kaj od tega bo prevzel šolski center. Razen tega bo izobraževalni oddelek v kadrov-skem sektorju železarne še na-prej imel na skrbi štipendiranje, šolsko prakso štipendistov in o-stalih solarjev, dijakov in študen-tov, strokovno izpopolnjeva-nje v domovini in inozemstvu, ekskurzije, uvajanje novo spre-jetih delavcev, priučevanje za delovna mesta.

Takšen način in oblike izobra-ževanja dajejo več poročstva za ustrezno šolanje in izobraževa-nje ter strokovno izpopolnjeva-nje delavcev železarne, šolskem izobraževalnem centru pa zagotavljajo pravo razvojno usmeri-tev in pravo mesto v izobraže-valnem sistemu v skladu s pred-pisi in prizadevanji osebja na šoli.

R. U.

Družbeno-politično in ekonomsko usposabljanje

Družbena zavest zaostaja za razvojem proizvodnih sil v na-ši samoupravni družbi, neke bolj, neke manj. Zato pa je po-sebno v vseh delovnih organiza-cijah stalno prisotna skrb za ustvarjanje pogojev, da se delov-ni ljudje miselno, idejno, ali ka-kor pravimo družbeno-politično in ekonomsko razvijajo, vzpo-redno z razvojem proizvodnih sil. V našem podjetju smo imeli v preteklih letih nekaj šol in te-čajev, ki naj bi člane naše de-lovne skupnosti primerno osve-ščale za dobre upravljalce in ekonomsko-politično zrele proiz-vajalce. Pobudnik takih tečajev in šol je bil sindikat in tudi le-tos je na pobudo osnovne orga-nizacije sindikata pri našem pod-jetju pričela 29. februarja šola za družbeno-politično in ekonom-sko usposabljanje članov delov-ne skupnosti. V približno 45 urah naj bi udeleženci te šole poslu-šali predavanja iz samoupravlja-nja, gospodarskega razvoja Slo-venije kot demokratične države, o medsebojnem sodelovanju ob-

činske skupščine, krajevnih skup-nosti in delovnih organizacij, da-lje o organizaciji in poslovanju podjetja, o usmerjanju in delit-vi dohodka in osebnih dohodkov, o delovnih razmerjih, o socializ-mu kot svetovnem procesu, o do-gajanjih v svetu in Jugoslaviji, o koncepcijah birokratske vizije socializma, o religiji, cerkvi in pojavih klerikalizma danes, o sindikatih, o kadrovski politiki in še kaj. Teme so izbrane dobro, primerne in potrebne za današ-njega delovnega človeka. Šola naj bi obiskovalo okoli 55 članov delovne skupnosti, v začetku pa ni bilo najboljšega odziva. Ali je temu krivo slabo obveščanje o šoli, ali nezainteresiranost članov kolektiva, vsekakor bo škoda, če ne bodo predavanja, ki so skrb-no izbrana in tudi predavatelji, polnoštevilno obiskana. Zastav-ljeni cilj ne bi bil dosežen, to pa je osveščanje in družbeno-poli-tično ter ekonomsko izobraževa-nje članov delovne skupnosti. Šo-la vodi delavska univerza iz Ce-lja. R. U.

Iz delovnih skupin

(Nadaljevanje s 6. strani)

imeti zato znan točni dnevni za-služek. V nadaljevanju so spre-govorili še o nekaterih drugih problemih, tako o potrebi naba-ve novega tekočega traku in po-daljšanju obstoječega itd.

Jeklarna I — FERENČAK — 25. 2.

Po uvodnem izvajanju o pome-nu dela delovnih skupin so spre-govorili tudi o vrsti proizvodnih problemov, predvsem še o iz-gradnji nove jeklarne in perspek-tivi jeklarjev, ki se v zvezi s tem javlja. Opozorili so na to, da ne-katere druge skupine posvečajo premalo pozornosti čiščenju liv-nih jam.

Strojno formanje II — CRETNIK — 28. 2.

Delavci so se pogovarjali pred-vsem o delu delovne skupine, po-menu njenega obstoja in delo-vanja.

Talilnica — SELIČ — 28. 2.

Delavci te delovne skupine so spregovorili predvsem o proiz-vodnih problemih, pa tudi o osebnem dohodku. Tako so po-stavili zahtevo, da se jim prizna dodatek na akordni presežek li-varjev, če ostane ista količina proizvodnje. Dodatek naj bi zna-šal 20 %. Z žerjavom imajo teža-ve, saj je močno obremenjen in ga je potrebno pogosto tudi po dalj časa čakati. Govorili so tudi o remontnih delih in postavili zahtevo, da jim obratovodstvo posreduje odgovore na številna vprašanja do začetka marca.

Obdelovalnica II/IV — ŽNIDAR — 29. 2.

Največ razprave je delovna skupina posvetila vprašanju di-scipline, tako delovne kot tehn-

loške. Ker je v neposredni zvezi s tem tudi vprašanje kvalitete dela, so spregovorili tudi o tem. Nastopajo številni problemi in potrebno jih bo s kar največjo mero odgovornosti rešiti. Opo-zorili so tudi na potrebo dokonč-ne ureditve norm, saj se opaža, da že dolgo ne ustrezajo več.

Obdelovalnica II/II — KOLAR — 29. 2.

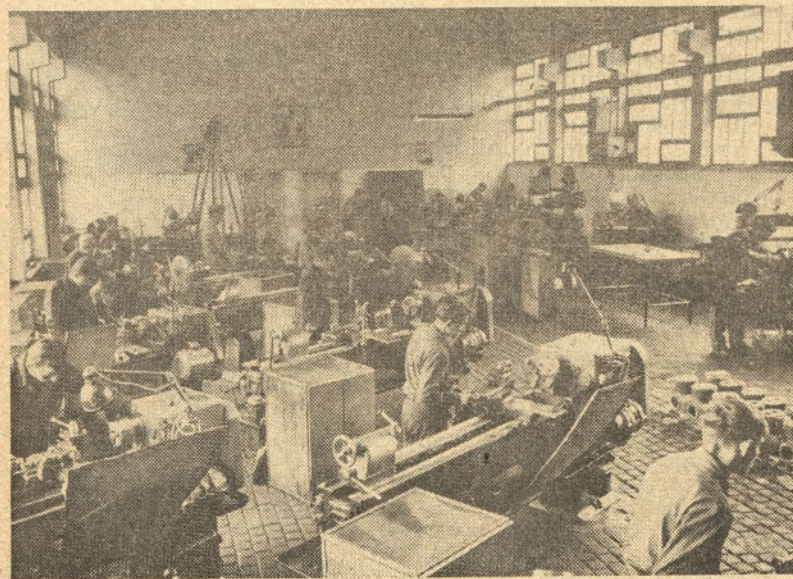
Najprej so spregovorili o po-menu dela delovnih skupin, nato pa še o nekaterih problemih or-ganizacije dela in delovne disci-pline. Tudi oni so opozorili na norme, menili pa so tudi, da si-stem nagrajevanja ne ustreza, pa je zato potrebno nekaj ukre-niti, da bi se izboljšal.

Obdelovalnica II/I — ŠUMEJ — 29. 2.

Podobno kot ostale delovne skupine v obdelovalnici, so tudi delavci te delovne skupine spre-govorili najprej o delu delovnih skupin, nato pa še o vrsti pro-blemov, na katere zadevajo pri svojem vsakodnevem delu. To so predvsem problemi proizvo-dnje, pa tudi norm in akordov. Kot že vrsta delovnih skupin pred njimi so opozorili na potre-bo, da se norme uredijo, ker tak-šne kot so sedaj omogočajo naj-značilnejše anomalije.

OBVESTILO VODJEM DELOVNIH SKUPIN

Vsak vodja delovne skupine ima knjigo zapisnikov s tiska-nim obrazcem zapisnika. Zaradi boljše kontrole sprejetih in re-aliziranih sklepov mora biti vsak zapisnik opremljen s točnim na-zivom delovne skupine. Tajništvo organov upravljanja pričakuje, da bodo vodje delovnih skupin to obvestilo upoštevali.

Učenci pri delu

SOVJETSKA ZVEZA NAJVEČJA PROIZVAJALKA JEKLA

Desetletja nazaj so ZDA vodile v proizvodnji jekla. Šele lansko leto se je na 1. mesto povzpela Sovjetska zveza. Lanskoletna proizvodnja jekla ZDA je znašala 120 milij. ton, medtem ko je SZ proizvedla za 12,8 milij. ton več in tako prevzela vodstvo. Na tretjem mestu je Japonska s 93,3 milij. ton (leto 1970). Iz spodnje tabele je razvidno, kako se je gibal proizvodnja jekla v teh treh državah v letih 1970 in 1971.

	1970 milij. t	1971 milij. t	± %
SZ	115,0	132,8	+ 13
ZDA	122,1	120,0	- 2
Japonska	93,3	—	—

in proizvodnja jekla na prebivalca je bralcem »Štorskega železarja« znana iz naših prejšnjih obvestil. Konec preteklega leta je znašala 107 kg/preb., proizvedli smo samo okrog 2,2 milij. ton.

Če torej primerjamo podatke iz navedenih držav z našimi, dobimo naslednji pregled:

	Proizv. na kg/preb.	Potr. na kg/preb.	± kg preb.
Jap.	900	600	+ 300
ZDA	600	610	- 10
SZ	480	440	+ 40
Jug.	107	146	- 39

Ta tabela je za nas zelo zanimiva. Kaže veliko deficitarnost pri proizvodnji jekla oziroma valjanega materiala v naši državi, zaradi katere smo lani uvozili okrog 1,1 milij. ton valjanega materiala, tj. eno tretjino naše lanskoletne proizvodnje.

Neznaten je bil uvoz ZDA, tj. 10 kg na prebivalca; SZ predvsem pa Japonska pa sta izvoznika Jekla (valjanega materiala). Japonska izvažala eno tretjino svoje proizvodnje in je s tem bistveno izboljšala življenjski standard prebivalcev; njena industrija ne bazira samo na težki industriji metalurških izdelkov, temveč je na vrhuncu proizvodnje najfinjših izdelkov precizne mehanike in raznih optičnih instrumentov.

Čeprav je lahko višina proizvodnje jekla merilo za stopnjo življenjskega standarda (je pa merilo za splošno industrializacijo), daje še boljšo sliko proizvodnja in poraba jekla na prebivalca v kg

	Stev. preb. milij.	kg/preb.
Japonska	103,3	900
ZDA	210,0	600
SZ	224	480

In kako je pri nas?

Količinska proizvodnja jekla

Nad strehami!

R A Z P I S

Tehnični sektor razpisuje interni razpis za idejno rešitev naprave za izbijanje jedrenjakov in odbijanja nalivkov na kokilah. Naprava mora prevzeti funkcijo sedanjega načina izbijanja z žerjavom, ki po pravilniku o delu z žerjavi ni dovoljeno.

Naprava mora biti enostavna, varna za obratovanje in izvedljiva v naših delavnicah. Idejni projekt mora obsegati situacijsko risbo v vertikalnem in horizontalnem položaju z glavnimi dimenzijami, iz katerih se bo lahko videlo delovanje naprave, možnost izvedbe in ocenilna cena.

Morebitne potrebne podatke lahko zainteresirani dobijo pri ing. Lebanu v Livarni I., tel. štev. 448. Predloge sprejema razvojni oddelek.

Prispele predloge bo komisija ocenila in izbrane nagradila po pravilniku.

Razpis je odprt do 15. 4. tega leta.

Predlogi morajo biti opremljeni s šifro in v zaprti kuverti priložen naslov avtorja.

Metalurški koncern Lotaringija se seli na obalo Sredozemskega morja

Lotaringija, (Francosko Lo-raine) teritorij, ki se nahaja na SV Francije ob meji z Zvezno republiko Nemčijo in zavzema dvajsetino celotnega teritorija Francije, preživlja zadnjih 10 let težko gospodarsko krizo.

	Po- vršina km ²	Stev. preb. milij.
Francija	559.986	51,0
Lotaringija	25.897	2,4
Jugoslavija	255.704	20,8
Slovenija	20.251	1,72

Tu, v srcu Evrope na površini, ki je samo za 1/5 večja od površine Slovenije in ima 2,4 milij. prebivalcev (Slovenija 1,72 milij.), je skoncentrirana črna metalurgija Francije. Proizvodnja 13,5 milij. ton surovega jekla predstavlja 58 % od skupne proizvodnje jekla Francije. Plavži še vedno predeležujejo v glavnem samohodno rudu, ki je zelo revna na Fe (samo 33%), tako imenovano »Minette«. Sestav jalovine te rude to je odnos CaO : SiO₂ je takšen, da vsip plavža ne potrebuje dodatnega apnenca. To je bil ravno glavni vzrok, da se je na tem teritoriju skozi približno 100 let razvila tako ogromna industrija železa in jekla.

Zadnjih 10 let odkar so za plavže začeli uporabljati samo rude, bogate na sestavu železa in sicer iz Brazilije (58 % Fe), Indije Avstralije (69 % Fe) in centralne Afrike in so se v proizvodnji jekla začele uporabljati moderne peči in moderen LD postopek, je postala proizvodnja grodlja in jekla v Lotaringiji nerentabilna. Modernizacija in zgraditev novih naprav v Lotaringiji se ne izplača, ker predel ni dostopen 50.000 do 125.000 tonskim tovornim ladjam za dostavo bogate železove rude.

Proizvodnja jekla
milj. ton kg/preb.

Francija	23,7	477
Lotaringija	13,5	5.600
Jugoslavija	2,2	107
Slovenija	0,63	360

Iz te tabele vidimo, da je proizvodnja jekla v Lotaringiji na prebivalca bila 15 krat večja od proizvodnje v Sloveniji.

Nerentabilnost sedanje proizvodnje je vzrok, da bo ta metalurški koncern, katerega akcije so deloma državne, deloma pa privatnega kapitala, postopoma opustil proizvodnjo jekla in grodlja na tem teritoriju in se preselil na jug Francije. Na obali Sredozemskega morja v naselju Foss blizu Marseille-a že nekaj let gradijo nova moderna postrojenja, v katerih se bo s sodobnimi metodami dosegla rentabilna proizvodnja.

Prebivalstvo Lotaringije bo v glavnem ostalo, oblasti preusmerjajo zaposlitev v tekstilno industrijo, industrijo umetnih mas, kemično industrijo in podobno.

PRED GLAVNIM VHODOM

Namesto pozdrava majhen poskok preko jame

Mesto, naloge in delo obratne ambulante Železarne Štore

Zivimo v času, ko medicinska znanost toliko napreduje, da je pojem prejšnjega splošnega zdravnika precej skrčen. Pojavlja se novi zdravnik, ki je v znano usmerjen bodisi na posamezne starostne skupine, ali pa na posamezne kategorije prebivalstva. Tako na primer otroke peljemo k otroškemu zdravniku, žene gredo k zdravniku za ženske bolezni, operiramo se pri kirurgu. Tako usmerjen zdravnik se imenuje specialist.

Ena od kategorij prebivalstva smo mi, aktivni zavarovanci in delavci. Delo na različnih delovnih mestih zahteva od nas duševno in telesno zdravje, hkrati pa nam to zdravje načinja s svojimi vidnimi in nevidnimi škodljivimi faktorji. Te značilnosti delovnega mesta so rodile novo vejo medicine zdravstvenega varstva delavcev — medicino dela.

Težnji po dobri razviti zdravstveni službi varstva delavcev je prisluhnil tudi Zdravstveni dom Celje. Območje, ki ga obsega je močno industrializirano. Prevladuje težka industrija, kjer so pogoji dela težki. Služba splošne medicine zaradi svoje oddaljenosti in pestrosti dela ni mogla v zadostni meri sodelovati s posameznimi delovnimi organizacijami pri obravnavanju številnih zdravstvenih problemov. Želja po tesnejšem stiku med zdravstveno službo in delovno organizacijo je privedla do ustanavljanja obratnih ambulant. Smotnost ustanavljanja obratnih ambulant je uvidela zdravstvena služba, delovne organizacije, pa tudi družbeno politične organizacije. Dobra obratna ambulanta prevzema precejšnji del skrbi za delovnega človeka. Usmerjena je na izboljšanje delavčevega zdravstvenega standarda, ki je pogoj za dober splošni standard. Prvenstveno je namen obratne ambulante čuvati zdravje delovnega človeka, ki ga doseže s svojo osnovno dejavnostjo — preprečevanjem obolevanja ali preventivo.

Obratna ambulanta Železarne Štore je bila ustanovljena pred dvema leti. Sicer je že obstajala v starih prostorih, združena s splošno ambulantno, a je šele sedaj posvečena samo podjetju in v novih preurejenih prostorih dobila prave možnosti za uresničevanje svojega namena.

Delo v železarni je samo pojem težkega in trdega dela, ki je v Železarni Štore še toliko težje ker obratujejo več deset let stari stroji in naprave.

Vskako leto se zaposli okrog 400 novih delavcev.

Skoraj vsa delovna mesta so zdravju škodljiva, 500 delovnih mest pa je po zakonu zdravju škodljivih.

Precejšnje število delavcev prihaja na delo iz oddaljenih krajev.

Zdravstvena prosveta in kultura še nista na dovolj visoki stopnji.

Alkoholizem je zaradi navad in težkega dela pereč socialni problem.

Izostanki zaradi bolezni in poškodb izstopajo v primerjavi s sorodnimi panogami.

Precejšnji del delavcev ima poleg svojih delovnih obveznosti tudi večji ali manjši kos posestva.

Vsak dan obišče ambulanto okrog 50 bolnikov, četrtnina od teh pride zaradi poškodb na delu ali izven dela.

To je nekaj problemov, ki jih bo morala mlada obratna ambulanta reševati. Vsi so velike razsežnosti in zahtevajo trden in izkušen kolektiv, pa tudi nove prostore in novo opremo. Kolektiv železarne se zaveda pomena delovanja svoje ambulante, kar je dokazal s preureditvijo prostorov in nabavo nove opreme. Za ugotavljanje bolezni ali zdravja in za preventivno dejavnost ne zadostuje več slušalka, aparat za merjenje krvnega pritiska in termometer, ampak mnogo dražji aparati in pripomočki. Tudi zdravnik in medicinska sestra morata biti usmerjena v preventivo, ker le tako lahko razumeta tehnološki postopek, predpise iz varstva pri delu in še veliko nalog, ki jih nalaga služba varstva delavcev.

Sedanji kolektiv obratne ambulante je še mlad, in si na področju medicine dela šele pridobiva izkušnje, ni pa še dovolj prekaljen. Ima pa ideje, postavil si je jasne cilje in ima željo, da

bi jih uresničil. V sedanji situaciji je sicer delokrog skrčen večinoma na zdravljenje obolelih, vendar upa, da bo lahko v bližnji prihodnosti delal tako, kot si zamisli. Pričakuje, da mu bodo na tej težavni poti v pomoč vsi, ki imajo skupen cilj — boljše zdravstveno varstvo delavcev. Tu mislim naslednje:

Zdravstveni dom, ki bo omogočil potrebno izpopolnjevanje v stroki in dajal napotke.

Samoupravne organe v Železarni Štore, ki bodo sprejemali naše predloge in se po njih ravнали.

Varnostna služba, ki nas bo opozarjala na škodljivosti na delovnih mestih.

Kadrovsko-socialna služba, ki skrbi da zaposli pravega delavca na ustreznem delovnem mestu.

Tehnična služba, ki nas bo seznanjala z obstoječimi in z novimi tehnološkimi postopki.

Družbeno-politične organizacije.

Pričakujemo pomoč tudi od vsakega zaposlenega, saj smo njemu namenjeni, zanj pravzaprav delamo.

Nalog je torej mnogo in ne bodo vse naenkrat rešene. Vsi

skupaj se bomo potrudili, da jih postopno rešimo, kar se bo bogato obrestovalo, odtehtalo naš trud in prizadevanja.

Na koncu bi radi podali še poročilo o našem delu v letu 1971. To je sicer suhoparen, s številkami natrpani prikaz, vendar bo, upamo, vsem ustvaril podobo našega delovnega dneva.

Pomoč smo nudili 12.870 bolnikom, toliko je bilo skupaj vseh pregledov.

— 3600 bolnikov je prvič potrebovalo pomoč;

— 2400 bolnikov je bilo daljši ali krajši čas v bolniškem staležu;

— 1280 bolnikov je bilo napotnih na specialistični pregled;

— 138 bolnikov se je zdravilo v bolnišničnih ustanovah;

— 500 bolnikov v staležu je bilo napotnih na zdravniško komisijo za podaljšanje staleža čez mesec dni;

— 49 bolnikov je bilo napotnih na invalidsko komisijo za oceno preostale delozmožnosti.

Škapin dr. Rudi

Rekreacija z medicinskega gledišča

Namen tega članka je medicinsko obrazložiti in približati vsem pojem rekreacije. Danes ga lahko preberemo na straneh raznih časopisov in brošur. Rekreacijo propagirajo tudi vse športne organizacije, sindikat, radio in televizija. Marsikdo si lahko prizna, da kaj več kot naslovov ne pogleda.

Kaj sploh pomeni rekreacija? Beseda je tujeja izvora in pomeni v prevodu nekaj ponovno oblikovati. Človekovo telo ima svojo obliko, ki mu je dana ob rojstvu. Večinoma se otroci rojevajo zdravi. Če jih opazujemo ugotovimo, da se že po nekaj dneh prebudi v njih sla po gibanju vsega telesa, ki preneha samo v spanju. Rast in razvoj otroka postopoma izoblikujeta preko šolarja v odraslega človeka, sposobnega za samostojno življenje. Do te prelomnice lahko še vedno govorimo o normalni obliki telesa in zdravem živčevju, seveda, če izvzamemo morebitno bolezen, ki ju lahko izmaliči. Vsestransko udejstvovanje od domačega dvorišča, šolskih telovadnic in igrišč, stalno gibanje na svežem zraku in čisti naravi, nepodvrženost raznim razvadam, kot so alkohol in cigarete ter zdrav, dovolj dolg in trden spanec so razlog, da se v telo in dušo še ne naselijo tisti črvički, ki počasi in vztrajno razjedajo počutje, moč, voljo in zdravje. Toda ta zlata mlada leta se končajo z delom v enem od številnih poklicev, ki imajo svoje karakteristične zahteve. Poklic nalaga določen delovni čas in določen red. V okviru tega časa sili v izvajanje samo delovnemu procesu namenjenih kretanj, samo delu namenjenemu razmišljanju, kar si ne more nihče sam izbrati, ampak je določeno z načinom dela. V mladostni vsestranskosti se vsi organi telesa skladno in hkrati razvijajo in krepijo. Noben organ ne izstopa, razen če

ga ne krepimo z aktivnim športom.

V obdobju poklicne aktivnosti teče proces v nasprotno smer. Krepijo se samo organi, ki neposredno sodelujejo pri izvajanju delovnih operacij. Ostali organi vsled neaktivnosti počasi hira. Star medicinski izrek pravi, da raba organe krepí, neraba jih pa zavira. Pri tem se moramo zavedati, da to obdobje traja do 40 let. Za primer naj navedem, da so mišice in z njimi srce vsekakor bolje razvite pri fizičnem delavcu, kot pri delavcu, ki dela za pisalno mizo, komandnim pultom in podobno. Pa tudi pri tem bomo sčasoma opazili, da ima razvite samo tiste mišične skupine, ki pri delu najbolj sodelujejo.

Tako nas iz zdrave osnove oblikuje delovno mesto. Toda na delovnem mestu preživimo tretjino dneva. Izmučeni se s prevoznimi sredstvi odpeljemo na domove, kjer se obilno najemo, da dobimo nazaj na delu izgubljeno energijo. Po jedi prija urica poležavanja, in že je pred nami radijski ali televizijski spored, za nekatere tudi študij. To se zavleče pozno v noč, in preden se dobro naspimo, nas že kliče k vstajanju novo jutro in novi delovni dan. Tudi taka komodnost, ki si jo radi zagotovimo v prostem času, nas po svoje oblikuje.

Redni zaslužek, pridobljen z delom, nam zagotavlja določen standard. V dom se naseli radijski, televizijski aparat in še kaj. Toda s tem nismo zadovoljni, želimo si še več, avto, lastno hišo ali vikend. Te želje nas sili v pehanje za dodatnimi zaslužki, silijo v dodatno obremenjevanje našega telesa in duha. Že samo normalno delo pušča vsako leto globljo sled na našem zdravju. Vsako dodatno delo pa to sled še pogloblja tako, da počasi prestopi tisti prag, ko iz

zdravja nastane nadležna bolezen.

Statistični podatki opozarjajo, da skokovito rastejo prav obolevanja, ki imajo svoje korenine v načinu dela, rastočem standardu in civilizaciji. Kot najbolj izstopajoča primera navajam bolezni srca in ožilja, ter bolezni mišic in kosti. Prva grupa obolelih zastopa vse tiste, ki svoj delovni čas pretežno presedijo, ter jim standard dovoljuje tudi večjo mero komodnosti izven delovnega časa. Druga grupa zastopa vse tiste, ki jim način dela narekuje pretežno isti položaj telesa in iste kretnje. Običajno ti, navajeni trdega dela, enako nadaljujejo tudi izven delovnega časa.

Ta dva primera sem navedel za ponazoritev razlage o spremembi obliki nekaterih organov človeškega telesa. Sedenje predstavlja sprostitve večine mišic. Zazeleno je po utrujenosti, daljše sedenje pa povzroča počasno manjšanje mišic. Vsako izgubljeno mišično vlakno nadomesti mišičevje tako, da na zunaj ni vidnih sprememb. Isto se dogaja s srcem, ki v sedenju lenobno dela, saj mu za delo rok ni treba pogosto in močno poganjati krvi po žilah. Tudi žile v telesu postanejo vsled manjšega in šibkejšega obtoka bolj mlahave. Srce in ožilje imata v svoji steni mišična vlakna, ki tudi propadajo in se na njihovo mesto vrinja maščevje. Na drugi strani težko delo v bolj ali manj prisiljenem položaju z enoličnimi kretnjami počasi izzove vedno hujšo utrujenost obremenjenih delov telesa, ki se kaže v bolečih krčih mišičevja, obrabljenem sklepem hrustancu ali v izrastkih na posameznih sklepih. Kajpak tudi tu običajno ni na zunaj vidnih sprememb normalne oblike telesa.

Spremembe se torej dogajajo v telesu nevidno in so med seboj v tesni povezavi, saj je telo ena (Nadaljevanje na 12. strani)

LEPE PROSLAVE OB DNEVU ŽENA

Agilne in marljive tovarišice Osnovne šole Store so z učenci, pa tudi z nekaterimi domačini, pripravile vrsto izredno ljubkih, pristrčnih in tudi kvalitetnih proslav v počastitev dneva žena.

Najprej so proslavo pripravili v vzgojno-varstveni ustanovi za predšolske otroke — v vrtcu. Prostorov za veliko delo tu ni. Pa vseeno so žene-matere na tej proslavi lahko občutile in videle, koliko in kaj vse se otroci nauče tudi za svoje mame, ki jih imajo tako zelo radi. Pristrčen razgovor po proslavi je samo delček izrednega sodelovanja med vzgojiteljicami in starši. V tem razgovoru je marsikatera pomislila na velike možnosti, ki jih bodo imeli v 2 do 3 letih, ko bo v Štorah, po zaslugi uspelega glasovanja za samoprispevek zrastle nov vrtec, nova vzgojno-varstvena ustanova.

Šolarji centralne osnovne šole v Štorah so sodelovali in pripravili kar dve proslavi. Najprej zgodaj popoldan za vse žene, ki so zaposlene v železarni, potem pa zvečer še za vse ostale. Obe proslavi sta bili lepo obiskani, spored pa kvaliteten in na zavidanja vredni višini. Na prvi proslavi je sodeloval še mladins-

ski aktiv iz železarne, na drugi pa cicibani iz vrtca.

V tem zapisu ne bi ocenjevali izredno pozitivnega sodelovanja med šolo in domačim okoljem. Zapisal bi le to, da je to sodelovanje tradicija Osnovne šole Store, ki bi jo radi negovali še tudi naprej. Ob tem pa se odpre kljub vsemu le eno vprašanje. Urejenost in odprtost Kulturnega doma v Štorah. O njem bo treba kmalu kaj več povedati, saj tako, kakor je sedaj, bolj škoduje kakor pa koristi.

Na Teharjah so učenci in učence prvega in drugega razreda pripravili prav ganljivo proslavo, tako, da se je marsikateri mami utrnila solza ob poslušanju in gledanju svojih ali svojega otroka. Na Teharjah je pomagal še Teharski oktet, ki je zapel nekaj prav lepih pesmic.

V Kompolah in na Svetini sta proslavi v spomin naših žena bili že tradicionalno dobro obiskani. Matere rade pogledajo, kaj vse znajo njihovi otroci. Pa ne samo to. Marsikateri materi je bila ta proslava ta dan tudi edina, ko se kdo spomni nanjo. Ob tem pa je to spoznanje grenka kaplja pelina v tej čisti kupi veselja na eni in drugi strani.

Učenci so za dan žena pripravili lep program

REKREACIJA

(Nadaljevanje z 9. strani)

sama celota. Oslabelost enega organa se odraža na drugih organih, saj celo plešavost do neke mere po psihični poti učinkuje na počutje. To nevidno spreminjanje pa se zato toliko bolj občuti. Vsakodnevna nerazložljiva utrujenost, jutranja zaspianost, glavoboli, tiščanje v prsih, težka sapa pri hoji v hrib in ob vsakem večjem naporu, so glasniki popuščanja mišične moči srca in slabšega krvnega obtoka v ožilju. **TE TEŽAVE SO TUDI SIGNAL, DA SO TI ORGANI POTREBNI VZPODBUDE V OBILIKI REKREACIJE**, ki jih bo postopoma privedla zopet v tako stanje, kot so bili zapuščeni. Rekreativna bo pri tako spreminjenih organih zopet okrepila mišice, namnožila se bodo nova mišična vlakna in maščobno tkivo bo izginilo. Enako bo srce krepkeje utripalo, česar bo seveda tudi ožilje veselo in tako na-

prej — saj je bilo že omenjeno, telo je ena sama celota. Seveda bi bilo zmotno misliti samo na tako obliko rekreacije, kjer se krepijo mišice. Za tiste, ki imajo že jeklene mišice, bi ne prišla v poštev. Zato pa je za njih rekreacija lahko igranje šaha, poslušanje radia ali branje knjige, kajti cilj je tu drugačen, sprostiti prenapetih mišic in razbremenitev sklepov. Najbolje se preutrujeno telo sprosti pri plavanju ali vsaj v topli kopeli, vendar imajo redki take možnosti.

Uvodoma sem omenil, da je moj namen obrazložiti bistvo rekreacije. Namenoma sem se za razlago držal verjetno dveh najbolj skrajnih primerov. Med njima je mnogo neomenjenih kombinacij. Namenoma tudi ne na vajam vse možne načine rekreiranja. Prepričan sem, da bo vsak sam proučil stanje svojega telesa, ter bo ob upoštevanju sta-

rosti in spola našel sebi primeren tip in mero rekreacije. Brez smisla bi namreč bilo predpisati rekreacijo tako, kot jedilni list. Najbolj pa želim vsakemu vlititi zavest, da mu je rekreacija v kakršni koli obliki **POTREBNA**, in voljo, da jo bo izvajal,

dokler ne bo prepozno. Kaj kmalu se namreč lahko vsak znajde pred pojmom rehabilitacije, kar pomeni vračanje v delovno sposobnost po preboleli bolezni, da o pogosti invalidnosti in neredki smrti ne govorimo.

dr. Rudi Skapin

ŠOLA IN DOM

PRED KONFERENCO

Kakor je že običajno, je povsod na šolah nekje sredi aprila 3. redovalna konferenca. To je nekak predzadnji bolj odločni pretres vseh učencev in učenek, kako je z njihovim znanjem in disciplino, ki bolj ozko zajemata vsa vprašanja iz vzgoje in izobraževanja.

Uspehi so v času konference normalno šibkejši iz dveh razlogov. Najbolj človeški izgovor je vedno silno nihajoče spomladansko vreme, drugi pa, da se je snov, ki jo morajo učenci dojeti, nakopičila v večji množini, kakor je normalno za posamezna konferenčna obdobja. Učitelji so pohiteli, saj vedo, da bo, čas v maju in juniju še težji za osvajanje nove snovi. Tako pač je! In ker je tako, je bolje, da v tem času, ki ga imamo še na razpolago vsi skupaj poprimemo našega šolarja, tako, da mu delovne navade ne bi usahnile, ampak bi jih z bolj strogim režimom po možnosti še ojačali. Popuščanje delovnih navad v tem času ne sme ogroziti našega dela, saj v obdržanju vseh delovnih navad vidim že več kot polovico dobrega vzgojno-izobraževalnega rezultata.

NOVI VPIS

Na novo se je v letošnjem vpisnem roku na našo šolo vpisalo 109 otrok. V Štorah jih je 52, na Teharjah 23, v Kompolah 22 in na Svetini 12. Pri analizi okolja, iz katerega otroci izvirajo, smo ugotovili, da so socialne prilike otrok zelo slabe in da bo potrebna dodatna pomoč pri učenju vrsti otrok. Za lažje razumevanje le nekaj podatkov. Samo 58 % vpisanih otrok ima popolno družino, 27 % otrok leži še z odraslimi, 55 % staršev nima popolne osnovne šole in kar 56 % otrok ima oba starša zaposlena.

VRTEC NA TEHARJAH

Mogoče so se nekateri že trudili od čakanja, kdaj bo odprt vrtec na Teharjah. Vsem prizadetim bi radi povedali, da smo takoj po zbranih prijavah pričeli z izdelavo predračunov in tako smo v prvi polovici tega meseca že izdali naročilnice gradbenemu podjetju Obnova za pričetek adaptacij. Od njih je sedaj odvisno — kdaj bo vrtec odprt. Moramo pa priznati, da takšne adaptacije niso niti malo enostavne, da to veliko stane in če že, se naj vse uredi za dalj časa in ne samo za eno ali dve leti.

OLAJŠAVE PRI PREVOZU

Nekaterih zborov občanov pred glasovanjem za uvedbo samoprispevka se je udeležil tudi ravnatelj Osnovne šole v Štorah. Tako je bil tudi na zboru v Prožinski vasi. Občani so to priljubljenost izkoristili in načeli vprašanje prevoza učencev v oddaljene šole. Ravnatelj je obljubil, da bo šola pač storila kar je možno. Tako je Osnovna šola uredila sedaj za 29 učencev prevoz iz Prožinske vasi do Godeca, za katerega učenci plačajo samo 15 ND, kar je samo eno tretjino od celotnega zneska. Na zboru pa so občani še obljubili, da bodo zgradili pokrito postajališče takoj, ko bo kaj urejeno za njihove otroke. Na šoli sedaj pravimo, da čakamo na obljubo prebivalcev Prožinske vasi! Saj gre zanje — ne samo za otroke.

MALA ŠOLA

V začetku tega meseca se je pričela »mala šola«, to je »šola« za vse tiste otroke, ki bodo jeseni pričeli obiskovati redni pouk. O mali šoli bi radi zapisali samo to, da je to idealna priprava za redno šolsko delo in da so otroci v tem času izredno dojemljivi za vse vrste znanj. Na podružničnih šolah bo mala šola potekala kakor vsa leta doslej, medtem ko smo v Štorah uredili za malo šolo posebno učilnico. Letos traja mala šola dalj časa, saj bo imela kar 96 šolskih ur in bo končana konec meseca maja.

Kljub temu, da bo šola trajala dalj časa, pa je prispevek staršev v letošnjem letu manjši in znaša za tri mesece 60 ND na učenca. Ta denar se rabi za nabavo novih učil. Prispevek je najnižji v celjski občini.

DVOJE LEPIH PREDAVANJ

Na centralni šoli so imeli 13. 3. dve lepi predavanji. Za starše učencev od 1.—5. razreda je bilo predavanje: »Vzgojne naloge družine otrok v mlajši šolski dobi«, za starše učencev od 6. do 8. razreda pa »Starši in otroci med seboj«. Obe predavanji je imela prof. Jelica Mesesnel. Po predavanjih so bili razgovori staršev z razredniki.

SMUČANJE — ŠOLA V NARAVI

V petih razredih imamo po učnem načrtu tudi pouk smučanja. Da bi to delo lažje steklo, je šola nabavila 20 kompletnih parov smučí s čevlji. To opremo smo letos izkoristili za izvedbo šole smučanja v 5. a in 5. b razredu, medtem ko je 5. c bil prikrašan zaradi nenadne zelo močne odjuge. Šola smučanja smo organizirali kar na travniških v neposredni bližini šole na Lipi. Učenci so imeli najmanj 2 uri pouka, zatem malico in po malici šolo smučaja, ki je trajala 3—4 ure. Po šoli je bilo še kosilo. Šola je izredno lepo uspela, saj so jo vodili izprašani vaditelji, nesreč ni bilo nobenih, za zaključek pa so napravili na Svetini še lepo tekmovanje.

Zimske športne igre slovenskih železarn

Gostiteljica IV. zimskih športnih iger 19. februarja letos je bila Železarna Jesenice.

V veleslalomu moških do 35 let je zasedel prvo mesto Miran Gašperšič z Jesenic, drugo mesto Roman Skrinjar z Raven, tretje mesto Franc Leskošek z Jesenic, četrto, peto, šesto in sedmo mesto tekmovalci z Jesenic, zadnja tri mesta pa Ravenci.

Ekipno so se na prvo mesto plasirali Jeseničani, na drugo mesto Ravenci in na tretje mesto tekmovalci iz Štor, ker so Vrečar Franc, Maks Mastnak in Stane Ivanšek zasedli 11., 12. in 13. mesto.

V veleslalomu moških do 45 let sta zasedla 1. in 2. mesto Jeseničana Franc Skoblar in Janez Smolej, 3. in 4. mesto Rodič in Godec z Raven, 5. mesto Tine VEBER iz Štor, Rudi Resman in Ivo Kumperger iz Štor pa sta zasedla 10. in 11. mesto.

Na medobratnem tekmovanju

Ekipno so zmagali Jeseničani, drugo mesto so zasedli Ravenci, tretje mesto pa tekmovalci iz Štor.

V veleslalomu moških nad 45 let so prva tri mesta zasedli Jeseničani Milan Vovk, Zvone Hutar in Ciril Praček, 4. je bil Dominik Kos z Raven, peti Srečo Taler z Jesenic, 6., 7. in 8. mesto so zasedli Ravenci, na deveto mesto pa se je plasiral naš Jure CEHOVIN.

Končni rezultat v veleslalomu moških ekipno je takle: Jesenice 14 točk, Ravne 27 in Štor 46 točk, in sicer moški do 35 let 24 točk, moški do 45 let 11 in moški nad 45 let tudi 11 točk.

V sankanju moških so zasedli prvi dve mesti Jeseničani, tretje mesto Ravenci, tekmovalci iz Štor pa so zasedli 8. in 9. mesto — Rudi Stante in Franc Kavčič, 13. mesto Vlado Kaluža in 15. mesto Pavel Mirnik.

Ekipno so zmagali Jeseničani, drugo mesto so zasedli Ravenci in tretje mesto Štorjani.

V sankanju žensk je bila prva Ravenka Lucija Kopmajer, 2., 3. in 4. mesto so zasedle Jeseničanke, od Štorjank pa je zasedla Bernarda KRESNIK 5. mesto, Štefka BOHORČ pa 7. mesto.

Ekipno so zmagale Jeseničanke, drugo mesto je pripadlo Ravenkam, tretje pa Štorjankam.

V kegljanju na asfaltu je 1. mesto zasedel Jeseničan Valentin Jeklar, 2. mesto Ravenec To-

ne Senica, 3. mesto Franc ŠKOBBERNE iz Štor, 5. mesto Jože SIVKA iz Štor, Marjan Kavka iz Štor 10., Ciril Lubej, Ivan Gračner in Emil Kranjc pa 16., 17. in 18. mesto.

V tekmovalstvu žensk je 1. mesto zasedla Eva LUDVIG iz Štor, 2. mesto Jožica Bakovnik z Jesenic, 3. in 4. mesto pa sta zasedli naši tekmovalki Dragica KRANJC in Milica PERPAR.

Kegljanje

Ekipno moški: 1. mesto Jesenice s 5.426 podrtimi keglji, 2. mesto Ravne s 5.268 podrtimi keglji in 3. mesto Štor s 5.212 podrtimi keglji.

Ekipno ženske: 1. mesto Štor s 1.193 keglji, 2. mesto Jesenice s 1.108 keglji in 3. mesto Ravne s 1.098 keglji.

Namizni tenis

Mlajši člani: Jesenice — Štor 5:0, Ravne — Štor 5:0, Ravne

PRVENSTVO ŽELEZARNE ŠTORE

Dne 4. marca 1972 je bilo medobratno tekmovanje v veleslalomu na Golteh za vse starostne skupine in kategorije. Za tekmovanje se je organizatorju prijavilo 70 tekmovalcev, kar je rekordno število, odkar organiziramo medobratna tekmovanja. Člani so bili pred tekmovanjem razdeljeni v tri starostne skupine in sicer: do 30 let, od 31 do 40 let in nad 41 let, članice pa so tekmovalce v svoji skupini ne glede na starost.

REZULTATI POSAMEZNO

Člani do 30 let:

1. Vrečar Franc 31,9 — jeklovlek; 2. Senčič Srečko, ing. 33,7 — UOS; 3. Markovič Zvone 34,0 — UOS; 4. Stojan Jože 36,5 — livarna II.; 5. Kočar Bogdan 37,3 — el. delavnica; 6. Kujan Laslo 37,5 — OTK; 7. Cene Branko 37,7 — jeklovlek; 8. Gozdnikar Mirko 38,4 — el. delavnica; 9. Dečman Milan 38,5 — valjarna I. 10. Razboršek Danilo 38,7 — el. delavnica.

Člani od 31 do 40 let:

1. Mastnak Maks 34,5 — mehanična; 2. Rozman Franc 35,3 — mehanična 3. Ivanšek Stane 36,5

— el. delavnica; 4. Malgaj Albin 37,8 — OTK; 5. Kumperger Ivo 38,2 — obdel. valjev; 6. Povalej Leopold, ing. 38,5 — obdel. valjev; 7. Kavka Marjan 38,6 — energetski; Kozelj Bogdan 40,1 — obdel. valjev; 9. Kragelj Ivan 41,5 — OTK; 10. Resman Rudi 43,0 — obdel. valjev.

Člani nad 41 let:

1. Mlač Branko 48,8 — razvojni; 2. Renčelj Jože 180,0 — jeklarna.

Ostali so med tekmovanjem odstopili oziroma so bili diskvalificirani.

Članice:

1. Mravljak Anica 29,2 — UOS; 2. Urbajs Fanika 36,8 — finančni sektor; 3. Znidaršič Danica 39,4 — ekonomski biro.

Ekipno:

1. mesto el. delavnica — 112,2; 2. mesto mehanična — 112,3; 3. mesto uslužbenici — 115,3; 4. mesto jeklovlek — 116,2; 5.—6. mesto OTK — 116,8; 5.—6. mesto obdel. valjev — 116,8; 7. mesto livarna II. — 118,0; 8. mesto valjarna I. — 149,2.

Košarka člani - dobro

Doseženo tretje mesto v zimski ligi za člane je dokaj dober pokazatelj o pripravljenosti ekipe za prvenstvo. Čeprav je še do prvenstva dovolj časa, da se odpravijo vse pomanjkljivosti, bo potrebno še malo več poleta, da bi bila ekipa res najbolje pripravljena za prvenstveno sezono.

Letos bo v II. SKL — vzhod sodelovalo 10 ekip in to: 1. Elektro — Šoštanj; 2. Konus — Slovenske Konjice; 3. Torpedo — Šoštanj; 4. Steklar — Rogaska Slatina; 5. Rudar — Velenje; 6. Drava — Ptuj; 7. Kovinar — Štor; 8. Partizan — Ruše; 9. KK Laško; 10. Partizan — Zalec.

Med samimi košarkarji in prijatelji košarke se odvijajo razprave in debate o letošnjem prvenstvu, uvrstitvi in tako dalje. Če ocenjujemo sposobnost in pri-

pravljenost ekipe, potem bi lahko programirali tako; dobra uvrstitev bi bila od 4.—5. mesta, vsaka boljša uvrstitev pa bi zaslužila odlično oceno.

Prvenstvo se bo letos pričelo v drugi polovici aprila. Letos bodo v ekipi Kovinarja nastopali: Metličar Zvone (kapetan), Jeršič Metod, Franulič Anton, Mackovšek Marjan, Kranjc Bojan, Brečko Franc, Tovornik Rudi, Majerle Igor, Zelič Mladen, Zapušek Damjan, Plahuta Darko in Stante Rudi kot igralec in trener moštva.

Pričakujemo lahko, da bomo lahko gledali košarkarske tekme že pred prvenstvom, saj ima moštvo v planu še več prijateljskih in trening tekem.

L. K.

Razprava!

R. U.

NEZGODE PRI DELU

V mesecu februarju je bilo po obratih in oddelkih naslednje število nezgod pri delu:

Elektroplavž 3, Jeklarna 1, Valjarna I. 7, Valjarna II. 3, Livarna I. 2, Livarna II. 8, Modelna mizarna 1, Obdelovalnica 1, Elektroobrat 1, Promet 1, Ekspedit 1, ostalo 1 — skupaj 30.

Brez nezgode pri delu so bili v tem mesecu naslednji obrati: jeklovlek, šamotarna, mehanična delavnica, energetski obrat, merilna služba, razvojni in OTK.

Na poti z dela se je poškodovalec SIVKA Drago iz obdelovalnice valjev.

Pri delu so se poškodovali:

ELEKTROPLAVŽ:

ANTLEJ Emilu (3 leta) je spodrsnilo na lestvi in si je poškodoval gleženj leve noge.

FAKTOR Slavko (7 mes.) je med pogonom čistil transportni trak in segel z roko do bobna. Pri tem ga je trak zagrabil in mu zlomil levo nadlaktico (groba kršitev varnostnih predpisov).

FENDRIH Stanko (1 leto) je odpravljajal okvaro na sinterni ponvi, kjer mu je spodrsnilo in je padel na gorečo sinterno mešanico ter se opeknel.

JEKLARNA:

PENIČ Daniela (17 let) je udaril kavelj po glavi (kršitev varnostnih predpisov).

VALJARNA I.

BRGLEZ Matijo (13 let) je stisnila gredica pri odpenjanju ve-

zi in mu poškodovalec prstanec desne roke.

GRACNER Romana (2 leti) je opekla valjana palica po meči desne noge.

KANDUŠAR Stane (3 leta). Pri adjustiranju valjanih palic ga je ena palica ranila pod lakčom sne roke.

LESEK Ivana (1 leto) je na fini progi zadela valjana palica in ga opekla po gležnju leve noge.

PAJK Ivan (4 leta). Sodelavcu je zagrabilo kavelj, ki je ponesrečenca udaril na podlaket leve roke.

PAJK Marjan (3 leta). Valjana palica je krivo izšla iz ogródja in ga opekla po desnem kolku.

STRAŠEK Rudi (2 dni). Pri vtiku ingota mu je zagrabilo kavelj, pri čemer je dobil udarec na koleno desne noge. (Neizkušnost!)

VALJARNA II.

FISER Maks (1 leto). Pri valjanju ga je zadela valjana palica v stegno leve noge in ga opekla.

FLIS Vlado (6 let). Pri reševanju valjanca, ki je zastal v ogródju, ga je ta udaril po čelu.

ZABERL Roman (11 mes.). Pri zapenjanju gredic mu je zaradi neprevidnosti poškodovalec zapestje leve roke.

LIVARNA I.

GOVC Franc (3 mes.). Pri podlaganju vozička je žerjavovodja z bremenom zadel v voz in po-

vzročil poškodbo na drugem in tretjem prstu leve roke.

HASIĆ Franc (1 leto) se je urezal na četrti prst desne roke pri nakladanju žlindre.

LIVARNA II.

BOBEK Anton (2 mes.). Pri brušenju ulitkov se mu je razletela brusna plošča in mu poškodovalec levo nogo nad kolenom. (Brusilni stroj ni imel zaščitnega okvirja!)

POLEZ Jože (18 mes.). Pri dvigovanju kalupnega okvirja se je spodnji okvir odpel in pri tem udaril ponesrečenca na zapestje desne roke.

OBREZ Štefan (4 leta) si je pri rahljanju jedra porezal tretji in četrti prst leve roke.

POGLSEK Petru (3 leta) je pri izpraznjevanju forme padel ulitek na nart leve noge.

SELIČ Viktorija (2 leti). Pri čiščenju mešalca peska je nehotite obrnila polža, pri čemer ji je stisnilo kazalec desne roke.

TRAMSEK Ivan (1 leto). Pri odlaganju zračnega tlačilca se je ta sprožil in mu poškodovalec mezinček leve roke.

VOGRINC Stanku (10 dni) je kljub zaščiti padel obrusek v desno oko.

ŽERJAV Jože (2 leti). Pri obračanju palete mu je stisnilo sredinec leve roke.

MODELNA MIZARNA

ZORE Jože (18 let). Pri skobljanju mu je odtrgalo kos deske in mu zbil roko nad rezilo nožev skobelnega stroja. Pri tem

mu je poškodovalec mezinček leve roke.

OBDELOVALNICA:

PINTAR Alojz (20 let). Pri pravilu kontrolerja mu je zdrsnil izvijač in se je ubodel v dlan leve roke.

ELEKTROBRAT:

RATAJC Janez (3 leta). Sodelavcu je spodletelo kladivo in je ponesrečenca udarilo po dlani desne roke.

PROMET:

RAMSAK Ivan (4 me.). Pri razpenjanju vozičkov mu je stisnilo sredinec desne roke.

EKSPEDIT:

PODKRAJSEK Stefanu (4 leta) se je skladovalnica opeke zrušila na stopalo desne noge in mu ga poškodovalec.

OSTALO:

VIDIĆ Antonu (20 let) je pri obhodu v tovarni spodrsnilo na spolzkih tleh in je dobil poškodbo na glavi.

Poškodovanci v tem mesecu, z ozirom na njihovo delovno dobo, so v glavnem novinci. Zato nam nenormalno visoko število poškodb v februarju ponovno nakazuje zaključek, da se z novo sprejetimi delavci še vse pre malo ukvarjamo pri uvajanju na samih delovnih mestih.

SLUŽBA VARSTVA
PRI DELU

Smučarski dvoboj Železarna : Cinkarna

Ob priliki priprav naših smučarjev za nastop na troboju slovenskih železarn je bil organiziran dvoboj najboljših smučarjev iz Železarne in Cinkarne v veleslalomu na Golteh dne 17. februarja 1972.

Vsi navzoči smo imeli srečo na prekrasno vreme in idealne snežne razmere.

Na štartu se je pojavilo 30 tekmovalcev resno pripravljenih na tekmo, ki se jo bomo vsi navzoči dolgo spominjali. Tekmovanje je potekalo v pravem športnem in tovariškem vzdušju in to predvsem zaradi dobrih odnosov in odlične organizacije tekmovanja.

REZULTATI

Člani do 35 let:

1. Žekar Bogdan 33,4 — Cinkarna; 2. Vrečar Franc 33,7 — Železarna; 3. Kovačič Gorazd 34,2 — Cinkarna; 4. Kolar Marjan 34,2 — Cinkarna; 5. Mastnak Maks 34,3 — Železarna; 6. Srebotnjak Dušan 34,4 — Železarna; 7. Grmek Jože 35,2 — Železarna; 8. Kajtner Slavko 35,8 — Cinkarna; 9. Rozman Franc 36,0 — Železarna; 10. Zorko Anton 36,5 — Cinkarna.

Ekipno:

1. mesto Železarna 210,2
2. mesto Cinkarna 212,3

Člani nad 35 let:

1. Veber Tine 33,3 — Železarna;
2. Kline Tone 34,5 — Železarna;
3. Krivec Emil 36,7 — Cinkarna;
4. Resman Rudi 36,9 — Železarna;
5. Žerjav Anton 37,7 — Cinkarna;
6. Kumperger Ivo 39,6 — Železarna;
7. Dečman Silvo 39,6 — Cinkarna;
8. Slokan Dušan 39,8 — Cinkarna;
9. Cervan Franc 44,4 — Cinkarna;
10. Vrečar Adolf 46,6 — Cinkarna.

Ekipno:

1. mesto Železarna 144,3
2. mesto Cinkarna 153,8

Članice:

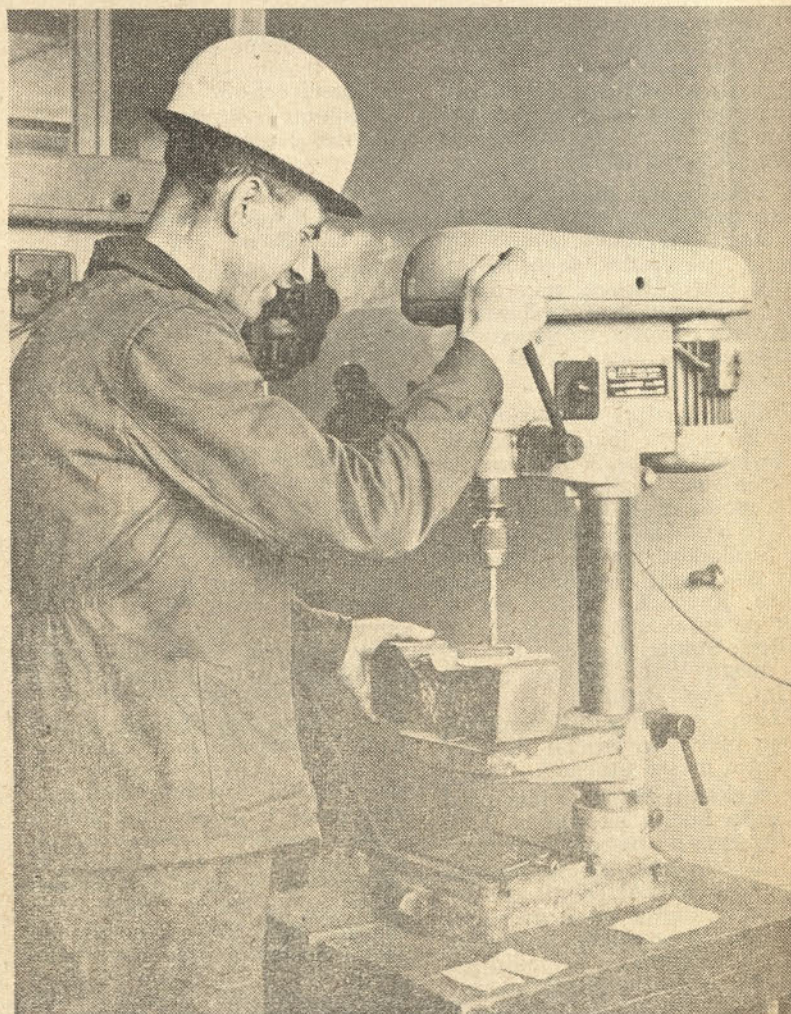
1. Lorger Brigita 25,8 — Cinkarna;
2. Žnidaršič Danica 26,3 — Železarna;
3. Ažman Kristina 27,5 — Cinkarna;
4. Urbajs Fani 28,5 — Železarna.

Ekipno:

1. mesto Cinkarna 53,3
2. mesto Železarna 54,8

Skupni plasma:

1. mesto Železarna 409,3
2. mesto Cinkarna 419,4

Priprava vzorca za analizo

KADROVSKE VESTI

V mesecu februarju 1972 so bile naslednje kadrovske spremembe v naši delovni organizaciji:

Iz JLA so se vrnili:

BAUMGARTNER ZDENKO, po poklicu strugar in se zaposlil v obdelovalnici valjev.

Novi člani delovne organizacije so:

V livarni sive litine: PERC FRANC, RECKO STANISLAV, HASKUKA MOHAREM, SAFRAN FRANC, GOLEC MARTIN, MEHLE IVAN, PODJED MARTIN, ZAVSKI STANISLAV, ANTLEJ SILVESTER, STANCER ANTON, ŽLOF MARJAN, PREVOLSEK AVUGUST, VOGRINC STANISLAV, VIDEO JOŽEF, REČNIK FRANC, ŽELEZNIK MILAN in GALINA IVAN — vsi NK delavci.

V valjarni II: GAJSER LEOPOLD, KOVAČIČ JOŽEF — oba NK delavca.

Na prometu: TOVORNIK EMIL, premikač, SIKOŠEK ROMAN, strugar.

V mehanični delavnici: ZAFRAN CVETKO, delavec, FRECE FRANC, delavec.

V skladišču: PRAZNIK KONRAD, maturant gimnazije.

Ekonomski biro: TRDIN BENO, strojni tehnik.

V jeklovleku: TEODOROVIC EMIL, PK strojni ključavničar in OCVRK ANTON, delavec.

V kalibrirnici: UZMAH ALOJZ, strojni ključavničar.

V komunalnem oddelku: RA-TAJ MARIJA, čistilka.

V obdelovalnici valjev: LORGER EDI, strugar in KRUSKO MUSTAFA, strugar.

V šotarni: BOBNIČ STANISLAV in GALINA IVAN — oba NK delavca.

V valjarni I: IVANUŠA MARJAN, strojni delovodja, PEVEC STANISLAV, PK kurjač v energetskem obratu, SKET JANEZ, delavec v livarni II in BRODARIČ ALOJZ, kovač v mehanični delavnici.

Na odsluženje vojaškega roka v JLA so odšli:

GRICNIK MIRAN, delavec iz livarne valjev, BAUER JOŽE, strugar iz obdelovalnice valjev, POVALEJ LUDVIK, strugar iz obdelovalnice valjev, KLINAR FRANC, elektrotehnik iz organizacijskega biroja, REGORSEK FRANC, strojni ključavničar iz kalibrirskega oddelka, BOVIHA ANTON, delavec iz valjarne I, DELIBEGOVIČ PAŠEGA, el. mehanik iz elektroobrata, MAJER TOMISLAV, strugar iz obdelovalnice, LUC FRANJO, PK rezkalec iz obdelovalnice valjev, ANTLEJ MARJAN, delavec iz livarne va-

ljev, KOPRIVC MARTIN, DROBINC FRANC, oba delavca iz livarne sive litine, GOJTAN JOŽE, delavec iz mehanične delavnice, GUČEK ROMAN, delavec iz mehanične delavnice, KAMENSEK MARCELO, strojni ključavničar iz mehanične delavnice, ULAMEC MIROSLAV, PK ključavničar iz mehanične, GUČEK JERNEJ, delavec iz livarne sive litine, BRECKO FRANC, delavec iz valjarne, GAJSER ANTON, delavec iz jeklovleka, ČREŠNAR SILVO, delavec iz valjarne I, KRESNIK MILAN, delavec iz livarne sive litine, ZUPAN MARJAN, delavec iz livarne sive litine, KRESNIK BORIS, strugar PK iz obdelovalnice valjev.

Po izteku delovne pogodbe je prenehalo delovno razmerje SENICA MARTINU, strojnemu tehniku v konstrukcijskem biroju.

Na poklicno rehabilitacijo sta odšla:

JEZOVSEK STANKO iz jeklovleka in SORČAN ANTON iz obdelovalnice valjev.

V preizkusni dobi je prenehalo delovno razmerje:

TODOROVIC EMILU, delavcu iz jeklovleka in HASKUKA MOHAREMU, delavcu iz livarne sive litine.

Zaradi samovoljne prekinitev delovnega razmerja:

TESNAR FRANC, strojni ključavničar iz mehanične delavnice, PILKO EDVARD, PK varilec iz livarne valjev, RUDOLF JOŽE, delavec iz valjarne I, ZAVSKI MARJAN, delavec iz valjarne I, VRECKO JOŽE in LIPOVSEK JOŽE — oba NK delavca iz valjarne I, FARKAŠ ALOJZ, brusilec iz jeklovleka.

Naradžaj v družini so dobili:

IVANUŠA STANE iz elektroobrata, REBERSAK MARJAN iz mehanične delavnice, OPRESNIK ZVONKO iz jeklarne, KOŠEC GREGOR in ŽULA VINKO — oba iz livarne sive litine, JAGER FRANC iz nadzorne službe in OBREZ MARTIN iz jeklarne.

Cestitamo!

Na novo življenjsko pot so stopili:

FAJDIGA IVAN iz livarne valjev, MAJER TOMISLAV iz obdelovalnice valjev, KRAŠOVEC RUDOLF iz elektroobrata, GAJSER BRANKO iz jeklarne, BRILEJ MIRKO iz ekspedita, ARH JOŽE iz mehanične delavnice, LESJAK FRANC iz livarne sive litine.

Želimo jim obilo družinske sreče!

odslužitev vojaškega roka. Po odslužitvi vojaškega roka se je ponovno 8. 8. 1938 zaposlil v našem kolektivu in delal do leta 1944, ko je moral prenehati z delom zaradi odhoda v vojsko. Dne 25. 7. 1945 pa se je ponovno zaposlil v našem podjetju, najprej v obratu valjarni, od leta leta 1947

pa v valjarni kot tehtalet in je to delo opravljal vse do 7. februarja tega leta, ko je bil starostno upokojen.

ŽOLNIR IVAN, rojen v Celju, dne 8. novembra 1923, sedaj stanuje v Štorah, po poklicu VK topilec, zaposlen v delovni enoti elektroplavž kot izmenski delovodja. Ze kot otrok je odšel s starši v tujino, najprej v Francijo, nato na Nizozemsko in Bel-

gijo, kjer je bil oče zaposlen kot rudar. V Belgiji se je najprej solal za rudarski poklic — rudarskega delovodjo, nato se je zaposlil v rudniku. Leta 1947 se je vrnil v domovino. Dobil je zaposlitev v Pečovniku. Leta 1949 je vstopil na delo v Železarno Štore. Najprej je bil razporejen v livarno, nato v jeklarne in po izgraditvi elektroplavža 1954. leta v ta obrat, kjer je delal kot izmenski delovodja do dne 17. 2. 1972, ko je bil invalidsko upokojen.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega draga soproga in očeta

VIKTORJA POTOČNIKA

železostругarja v obdelovalnici valjev, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in cvetje ter našega skrbnega soproga in očeta spremili v tako lepem številu na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo sindikalni organizaciji, organizaciji ZK, organizaciji ZM, godbi na pihala, pevskemu zboru, obratovodstvu in sodelavcem obdelovalnice valjev I in II, tovarišu Jožetu Vodebu za vso pozornost, tov. Šumeju in tov. Knezu za ganljivi poslovljni govor, ter celotnemu kolektivu Železarne Štore.

Vsem iskrena hvala!

Globoko žalujoča žena, otroci in oče

ZAHVALA

Ob izgubi draga očeta in dedka

FRANCA MASTNAKA

se zahvaljujemo upravi Železarne Štore, sindikalni podružnici in prometnemu oddelku za darovano cvetje.

Hčerka Anica z družino

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega draga očeta in moža

MARTINA KROBATA

iz Prožinske vasi, se iskreno zahvaljujemo kolektivu železarne, sindikalni organizaciji železarne za darovano cvetje, godbi na pihala za ganljive žalostinke, predstavniku valjarjev za prisrčne tolažilne besede, in vsem, ki so se v tako lepem številu poslovili od draga pokojnika.

Zalujoča žena in otroci

ŠTORSKI ŽELEZAR. Glasilo delovnega kolektiva Železarne Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Ocvirk — Urednik Rudolf Uršič — Uredniški odbor: dipl. ing. Janez Barborič, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ocvirk, Stane Sotler, Rudolf Uršič, dipl. ing. Niko Zakonjšek in Ivan Zmahar — Tisk: AERO, kemična in grafična industrija Celje

AVGUST JAZBINŠEK

Po težki operaciji je dne 8. marca letos preminul dolgoletni naš sodelavec Avgust Jazbinšek iz Šentjurja pri Celju. Od 2. decembra 1945 do 14. maja 1948 je bil čistilec v livarni, potem je

odšel na odslužitev kadrovskega roka v JA, dokler se ni 20. maja 1949 vrnil v naše podjetje in vest-

no opravljal dolžnost žerjavovodje, za kar je leta 1951 opravil tudi potrebni izpit. Delal je v livarni sive litine, od septembra 1969 pa v obdelovalnici valjev. Prizadevnega delavca pa so vsa leta trle skrbi in težave zaradi bolezni. Že od mladih nog je imel okvare na nogah in medenici, in zato tudi ni bil več vojaški obveznik. Pozneje je zbolel na črevesju in ta bolezen se je tako razpasla, da je moral letos na operacijo. Bilo pa je brezupno in Jazbinšek je podlegel. Zapuстил je ženo in dva preskrbljena sinova, ki sta oba zaposlena v naši železarni. Delovna skupnost pa je izgubila dolgoletnega dobrega, marljivega sodelavca, za katerim bo še dolgo ostala boleča praznina.

R. U.

Upokojeni v mesecu februarju

BAUMGARTNER FRANC, rojen 19. 9. 1915 na Vrheh pri Teharjih, sedaj stanuje na Teharjih. Leta 1930 je odšel v Francijo, kjer je bil zaposlen 5 let v rudniku. Po vrnitvi v Jugoslavijo se je prvič zaposlil v Železarni Štore dne 10. 6. 1936, kjer je delal eno leto, nato pa odšel na

Na podlagi 1. in 3. člena Temeljnega zakona o delovnih razmerjih, 1. člena točka 3 Pravilnika o delovnih razmerjih Združenega podjetja Slovenske železarnice Ljubljana ter 83. člena Statuta

Združenega podjetja Slovenske železarnice Ljubljana — Železarna Store, je delavski svet ZPSŽ — Železarna Store sprejel na svoji 12. seji dne 29. 12. 1971 naslednji

Pravilnik o delovnih razmerjih

Združenega podjetja »Slovenske železarnice —
ŽELEZARNA ŠTORE

Uvodna določila

1. člen

S pravilnikom o delovnih razmerjih (v nadaljevanju: pravilnik) delovna skupnost Združenega podjetja »Slovenske železarnice« Ljubljana — Železarna Store (v nadaljevanju: tovarne) ureja medsebojna razmerja ter pravice in dolžnosti članov delovne skupnosti, ki izhajajo iz dela in so v zvezi z delom ter način izvrševanja dolžnosti in uveljavljanja pravic.

2. člen

Pravilnik o delovnih razmerjih določa podrobneje predvsem pravice in dolžnosti delavcev, ki izvirajo iz delovnega razmerja, način stopanja delavcev na delo, razporeditev in premeščanje delavcev na delovna mesta, poskusno delo, trajanje in organizacijo odmora, pogoje in način prenehanja dela ter uveljavljanje ostalih pravic delavca po delu in iz dela.

3. člen

Odredba o določanju osnovnih meril osebnih dohodkov ter nalog in pogojev v okviru določanja delovnega mesta vsebuje posebni splošni akti za zadevna področja.

4. člen

Določila tega pravilnika veljajo za vse člane delovne skupnosti tovarne ne glede na njihov položaj in delovno mesto, ki ga zasedajo. Kršitev določil tega pravilnika pomeni kršitev delovnih dolžnosti, za katero vsak član delovne skupnosti individualno in osebno odgovarja.

5. člen

Delavec je odgovoren delovni skupnosti tovarne, da svoje delovno dolžnost, ki je določena s tem pravilnikom in drugimi samoupravnimi akti, pravilno, pravočasno in vestno izpolnjuje, da spoštuje in izpolnjuje zakonske predpise in druge samoupravne akte tovarne.

Delavec je dolžan varovati družbeno lastnino, opravljati delo skladno s svojim strokovnim

znanjem in se stalno strokovno izpopolnjevati ter vlagati vse napore za čim uspešnejše poslovanje tovarne. Za kršitve teh dolžnosti je delavec odgovoren delovni skupnosti.

Natančnejša določila o odgovornosti in o postopku v zvezi s tem določa Pravilnik o odgovornosti, ki je sestavni del tega pravilnika.

6. člen

Osnova za pridobivanje pravic in dolžnosti članov in delovne skupnosti tovarne je prosto stopanje na delo v Železarno Store. S tem, da stopi na delo v Železarno Store, postane delavec enakopraven član delovne skupnosti in začne prevzemati dolžnosti in pridobivati pravice po delu in z dela.

7. člen

S tem pravilnikom se urejajo tiste zadeve s področja delovnih razmerij, ki jih delovna skupnost skladno z zakonom ureja sama. V ostalem veljajo določila: ustava, temeljnega zakona o delovnih razmerjih in pravilnik o delovnih razmerjih Združenega podjetja »Slovenske železarnice«, s katerim je ta pravilnik vsklajen.

8. člen

Pri urejanju delovnih razmerij delovna skupnost podjetja upošteva pobudo in aktivnost sindikata ter zagotavlja, da se pri obravnavanju predlogov, ki se nanašajo na delovna razmerja, njeni člani seznanijo z mnenji in predlogi sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij glede uporabe načel in zakona, statuta, tega pravilnika in drugih splošnih aktov, ki urejajo delovna razmerja. Sindikalna organizacija lahko delavca na njegovo zahtevo ali z njegovo privolitvijo zastopa pri uveljavljanju pravic iz delovnih razmerij.

I. SPREJEMANJE NA DELO

a) Splošni in posebni pogoji

9. člen

Prosto delovno mesto je dostopno vsakemu, če izpolnjuje splošne in posebne pogoje določenega delovnega mesta in če se prikladi v roku in na način, kot je določeno v razglasu ali razpisu prostega delovnega mesta. Tuji državljani ali osebe brez državljanstva stopajo na delo v tovarno le, če izpolnjujejo posebne pogoje po določilu člena 20 TZDR.

10. člen

a/1 Splošni pogoji:

Delavec, ki želi biti sprejet na delo, mora imeti dopolnjenih najmanj 15 let starosti in izpolnje-

vati splošne zdravstvene pogoje. Zdravstveno stanje delavca ugotavlja Obratna ambulanta Železarnice Store in druge zdravstvene službe, kamor ta napoti delavca.

Razen za novo sprejete delavce je obvezen zdravniški pregled tudi za delavce, ki se vrnejo na delo po težji bolezni ali poškodbi, ki bi utegnili vplivati na zmanjšanje delavčeve delovne in poklicne sposobnosti za delo in delavce, ki se po več kot šestmesečni prekinitvi ponovno zaposlijo v podjetju, in tiste, ki menjajo poklic.

Zdravniški pregled za posameznega člana lahko zahteva tudi odgovorni delavec ali vodja službe za varstvo pri delu, kadar je mnenja, da je to potrebno ali da član delovne skupnosti ni več zdravstveno sposoben zadovoljivo opravljati svojega dela.

a/2 Posebni pogoji:

11. člen

Posebni pogoji morajo biti določeni s sistematizacijo delovnega mesta. Na delovna mesta, kjer so posebno težki pogoji dela (velik fizični napor, vročina, prah, ropot in drugi zdravju škodljivi vplivi okolice) se lahko razporedi le delavca, ki je fizično dovolj močan in zdravstveno sposoben, da bo lahko opravljal delo, ne da bi občutno vplivalo na njegovo zdravje. Na takih delovnih mestih se mora iz zdravstveno preventivnih razlogov predvideti občasno zamenjavo delavcev.

Kadrovski sektor v sodelovanju s službo varstva pri delu in zdravstveno službo izdala spisek delovnih mest s posebno težkimi pogoji dela. Spisek je sestavni del tega pravilnika.

Na delovna mesta iz tega člena se lahko razporedi le delavce moškega spola, ki so dopolnili 18 leto starosti, ženske pa le po predhodni odobritvi zdravstvene službe ter v skladu veljavnih predpisov.

Izjemoma se mlade delavce, ki so dopolnili 17. leto starosti lahko sprejme in razporedi na tako delovno mesto le pod pogojem, da se na delovnem mestu usposablja in da je tako usposabljanje pod strokovnim vodstvom in nadzorom delavca, ki je za delo na takem delovnem mestu usposobljen.

12. člen

Med posebne pogoje je poleg zdravstvenih še zahteva, da mora delavec izpolnjevati tudi po-

goje strokovne in druge delovne sposobnosti glede na zahteve določenega delovnega mesta. (Strokovna izobrazba in izkušnje, organizacijske sposobnosti, starost na meja, itd.).

13. člen

Invalidi in druge osebe z zmanjšano zdravstveno sposobnostjo, ki so se s poklicno rehabilitacijo usposobili za opravljanje dela na delovnih mestih, ki so primerna za invalide, se štejejo za zdravstveno sposobne za delo, za katero so se z rehabilitacijo usposobili.

14. člen

Za zasedbo vodilnih delovnih mest glede strokovne izobrazbe in delovne prakse so določeni naslednji pogoji:

1. Direktor tehničnega sektorja: visokošolska izobrazba metalurške ali strojniške smeri, 10-letna praksa pri poslih v črni metalurgiji, od tega najmanj 5 let na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih, ali višješolska izobrazba enake smeri in 15 let prakse na vodstvenih delovnih mestih v črni metalurgiji.

2. Direktor komercialnega sektorja: visokošolska izobrazba ekonomske smeri in 5 let prakse na komercialnih vodstvenih poslih ali višješolska izobrazba ekonomske smeri in 10 let prakse na komercialnih vodstvenih poslih.

3. Direktor finančnega sektorja: visokošolska izobrazba ekonomske smeri in 5 let prakse ali višješolska izobrazba ekonomske smeri in 10 let prakse v finančnem poslovanju na vodstvenih poslih.

4. Direktor splošnega sektorja: visokošolska izobrazba pravne, politološke ali sociološke smeri in 5 let prakse ali višješolska izobrazba pravne, politološke smeri in 10 let prakse na upravnih pravnih vodstvenih poslih.

5. Direktor kadrovskega sektorja: visokošolska izobrazba pravne, politološke, sociološke ali psihološke smeri in 5 let prakse ali višješolska izobrazba pravne, politološke ali organizacijske ali socialne smeri in 10 let prakse na organizacijsko-kadrovskih vodstvenih poslih.

6. Glavni inženir vzdrževanja: visokošolska izobrazba strojne ali elektrostroje in 5 let prakse na vodstvenih delovnih mestih ali višješolska izobrazba enake smeri in 10 let prakse na ustreznih (Nadaljevanje na 15. strani)

Na proslavi dneva žena

V tej številki pričnemo z objavljanjem pravilnika o delovnih razmerjih, enega najvažnejših predpisov delovne skupnosti. Želimo, da ga vsi člani naše delovne skupnosti prebirajo in preberejo skrbno, da bodo tako dobro seznanjeni s predpisi o delovnih razmerjih, saj je to vsakemu od nas potrebno in koristno. Pravilnik je obsežen, zato ga bomo objavljali v poglavjih, kakor bo dopuščal prostor v našem glasilu.

nih vodstvenih delovnih mestih.

7. Glavni energetik: visokošolska izobrazba strojne, metalurške, strojne ali elektro smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih s področja energetike ali višješolska izobrazba enake smeri in 10 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih na področju energetike.

8. Glavni inženir sklopa metalurških obratov: visokošolska izobrazba metalurške smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v stroki ali višješolska izobrazba metalurške smeri in 10 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v stroki.

9. Glavni inženir sklopa kovinskih obratov: visokošolska izobrazba metalurške smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v stroki ali višješolska izobrazba metalurške smeri in 10 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v stroki.

10. Glavni inženir sklopa mehanske obdelave: visokošolska izobrazba strojne smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v stroki ali višješolska izobrazba iste smeri in 10 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v stroki.

11. Direktor sektorja za ekonomiko: visokošolska izobrazba ekonomske ali tehnične smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih ali višješolska izobrazba ekonomske, organizacijske ali tehnične smeri in 10 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih.

15. člen

Posebni pogoji za zasedbo delovnega mesta »glavni direktor tovarne« so določeni s statutom tovarne Železarne Štore.

16. člen

Pri odločanju o sprejemu na delo lahko pooblaščen organi podjetja podrejeno ob enakih pogojih upoštevajo tudi druge okoliščine, npr. socialno stanje, oddaljenost kandidata bivališča od delovnega mesta, ponovno zaposlitev v podjetju, urejenost stanovanjskih razmer ipd.

17. člen

Na delovnem mestu strojnikov, strojevodij, kurjačev, premikačev, šoferjev, voznikov dvigal in

drugih transportnih sredstev, žerjavovodij in na delovna mesta ostalih poklicev, za katere se zahteva strokovni izpit, se lahko sprejme in razporedi le tiste delavce, ki so opravili ta strokovni izpit oziroma da so usposobljeni za ta dela po zahtevah tovarne.

18. člen

Na delovnih mestih, kjer se poleg ostalih sposobnosti zahteva natančnost, globinska ostrina vida, dober sluh, urnost, razpoznavanje barv, hitrost reakcije in v podobnih primerih se lahko sprejme in razporedi le tiste delavce, ki so po psihološkem preizkusu spoznani za sposobne za opravljanje takih del. Zahteve so določene v analitični oceni delovnih mest, oziroma sistemizaciji delovnih mest in jih kadrovski sektor sestavi v seznam, ki je sestavni del tega pravilnika.

19. člen

b) Organi za sprejem

O sklenitvi delovnega razmerja in zasedbi prostega delovnega mesta odloča v imenu delovne skupnosti tovarne:

1. Odbor za kadrovske socialne zadeve pri DST o zasedbi delovnega mesta od vključno XXII. kategorije navzgor in za zasedbo vodilnih delovnih mest.

2. Komisija za delovna razmerja pri DST za zasedbo delovnih mest do vključno XXI. kategorije.

O ponovnem sprejemu delavca, ki je bil izključen iz delovne skupnosti, predno pristojni organ odloča o sprejemu, je potrebno pridobiti mnenje vodstva enote, kjer je bil delavec pred izključitvijo zaposlen. Mnenje vodstva enote pristojni organ za odločanje o sprejemu upošteva, če je v skladu s sprejetimi načeli kadrovske politike in v splošnem interesu tovarne.

c) Objavljanje prostih delovnih mest

20. člen

Delovna skupnost tovarne je dolžna objaviti v javnih informacijskih sredstvih vsako prosto delovno mesto, razen vodilno, za katero je sklenila, da se zasede in delovne pogoje.

Če se prosta delovna mesta, ki jih delovna skupnost namerava zasedati z novimi delavci, prijavijo javni službi za zaposlovanje, se šteje, kot da bi bila objavljene

na z javnimi informacijskimi sredstvi v smislu 1. odstavka tega člena.

21. člen

Objavo prostih delovnih mest, ki jih delovna skupnost namerava zasedati z novimi delavci, opravi kadrovski sektor na podlagi potreb po kadrih, ki jih kadrovskemu sektorju pismeno prijavljajo vodje delovnih enot.

Organ, ki je pristojen za odločanje o sprejemu delavca na delo, lahko odloči, da se tudi zasedba delovnega mesta, ki ni označeno kot vodilno, ne objavi, ampak razpiše, če uvidi, da bi bilo to primerno.

22. člen

Objava prostega delovnega mesta mora vsebovati: ime podjetja, naziv in kratek opis prostega delovnega mesta, pogoje, ki jih mora izpolnjevati delavec za delo na objavljenem delovnem mestu, rok v katerem se mora kandidat prijaviti in način prijave. V objavi se mora navesti ali gre za delo za določen ali nedoločen čas.

V kolikor se za objavljeno prosto delovno mesto zahteva proizvodno delo, je v objavi navesti tudi ta pogoj. Delavec, ki se prijavlja na tako delovno mesto, pomeni, da je seznanjen s tem pogojem in da s poskusnim delom soglaša, če ni izrazil druge želje.

Rok za zbiranje prijav ne more biti krajši od 15 dni.

Na prosta delovna mesta se delavci prijavijo pismeno ali osebno v kadrovskem sektorju z izpolnitvijo ustreznega obrazca.

23. člen

S prijavi kandidata seznanijo kadrovski sektor organ, ki odloča o sprejemu delavcev na delo. Organ za odločanje o sprejemu delavcev na delo izbire in sprejme na predlog kadrovskega sektorja od predlaganih kandidatov tiste, ki so za delo najprimernejši pod pogojem, da izpolnjujejo splošne in posebne pogoje.

Da bi se organ upravljanja lažje odločil, mu mora kadrovski sektor posredovati vse potrebne podatke o kandidatu.

24. člen

Direktor kadrovskega sektorja izda odločbo novosprejetemu delavcu, obvestilo in sklep o sprejemu na delo ter sprejetega kandidata seznaniti, katerega dne mora nastopiti delo.

V 8 dneh po sklepu organa, ki odloči o sprejemu delavca na delo, je kadrovski sektor dolžan obvestiti tudi tiste kandidate, ki niso bili sprejeti.

25. člen

Delavec, ki je sprejet na delo v tovarno za skrajšani delovni čas, ima pravico zaposliti se tudi v drugi delovni organizaciji, tako da dosega na tak način polni delovni čas.

26. člen

Za delovna mesta, na katerih se sprejemajo in razporejajo študenti podjetja, absolventi poklicnih šol in člani podjetja — povratniki, ki so odslužili vojaški rok ter člani, ki jim je prenehal mandat v predstavniških telesih ali delo v družbeno-političnih organizacijah, ni potrebno objaviti zasedbe. Prav tako delovna skupnost lahko izvrši interno objavo za zasedbo delovnih mest — nastalih pri reorganizaciji ter za delovna mesta, ki jih je mogoče

zasedati s člani tovarne, predvsem, če bi jim prenehalo delo zaradi ukinitve delovnega mesta ali zmanjšanja obsega dela.

č) Razpis prostih delovnih mest

27. člen

Z razpisom, ki mora biti objavljen v javnih informacijskih sredstvih, se poleg vodilnih delovnih mest zasedajo delovna mesta, za katera organ, pristojen za delovna razmerja, tako odloči.

28. člen

Razpis za zasedbo delovnih mest, navedenih v predhodnem členu tega pravilnika izvede razpisna komisija, sestavljena iz treh članov, ki jo imenuje Odbor za kadrovske socialne zadeve pri DST, za glavnega direktorja tovarne pa DST.

V razpisu morajo biti navedeni pogoji in zahteve določene v oceni delovnega mesta, ali s tem pravilnikom, katere mora kandidat izpolnjevati za imenovanje na razpisano delovno mesto, delovne izkušnje, strokovna izobrazba, kakor tudi rok, do katerega se sprejmejo prijave. Ta rok ne more biti krajši od 15 dni po objavi v javnih informacijskih sredstvih.

Prijave in ponudbe kandidatov na razpis sprejema kadrovski sektor za razpisno komisijo.

Po preteku roka oddane prijave se ne upoštevajo.

29. člen

Po poteku roka, določenem v razpisu, predloži kadrovski sektor prijave kandidatov razpisni komisiji. Razpisna komisija izbere najustrežnejšega kandidata in ga predlaga pristojnemu organu, ki je komisijo imenoval v imenovanje. Svoje predloge mora komisija ustrezno utemeljiti. Komisija mora seznaniti pristojni organ o vseh kandidatih.

Če se organ, ki odloča o sprejemu kandidatov na razpisano delovno mesto, s predlaganim kandidatom ne strinja, oziroma se ne odloči za nobenega od predloženih kandidatov, se smatra, da razpis ni uspel. V tem primeru izvede ponoven razpis.

Če niti ponovni razpis ne uspe, lahko organ, ki odloča o sprejemu delavcev na razpisano delovno mesto, sklene, da se na razpisano delovno mesto imenuje delavec, ki sicer ne izpolnjuje vseh pogojev objavljenih v razpisu. V takem primeru se tak delavec imenuje na razpisano delovno mesto le za določen čas, dokler se po razpisu ne imenuje drugega delavca, vendar najdalje za eno leto.

30. člen

Izbranega kandidata za razpisano delovno mesto pismeno obvesti direktor kadrovskega sektorja v roku 8 dni o sklepu organa, ki je odločil o sprejemu delavca na razpisano delovno mesto.

Kandidate, ki niso bili sprejeti, obvesti direktor kadrovskega sektorja v roku 8 dni in jih istočasno seznaniti z možnostjo, da si v roku 8 dni lahko ogledajo zbrano gradivo — dokumentov o izboru kandidata in postopku.

31. člen

Sprejeti kandidat nastopi delo na razpisanem delovnem mestu, ko postane sklep o njegovi izločitvi (Nadaljevanje na 16. strani)

Železarna — enkrat z druge strani

PRAVILNIK O DELOVNIH RAZMERJIH

(Nadaljevanje s 15. strani)
biri pravnomočen, razen če zahteva ali privoli, da nastopi delo že tedaj, ko postane sklep o izbiri dokončen.

32. člen

Delavec, ki se je prijavil na razpisano delovno mesto, pa misli, da je bil s sklepom pristojnega samoupravnega organa podjetja, ki odloča o sprejemu delavcev na razpisana delovna mesta, kršen postopek in da je ta kršitev bistveno vplivala na odločitev o izbiri kandidata ali da sprejeti oziroma imenovani kandidat ne izpolnjuje z razpisom zahtevanih pogojev, ima v 8 dneh od dneva vročitve sklepa oziroma pismenega obvestila pravico ugovora na delavski svet tovarne.

Če delavski svet tovarne ugotovi, da razpis ni bil opravljen po določenem postopku, izreče razpis in sklep o izbiri kandidata za neveljaven, če ugotovi, da izbrani kandidat ne izpolnjuje predpisanih pogojev, pa izreče za neveljaven samo sklep o njegovi izbiri. Svojo odločbo mora DST izdati v 30 dneh od dneva, ko izteče rok za ugovor.

Če delavski svet tovarne ugovoru ne ugotovi, ima kandidat za razpisano delovno mesto pravico sprožiti v 30 dneh od vročitve dokončne odločbe na ugovor delovni spor pri sodišču splošne pristojnosti.

Enako pravico do ugovora oz. sprožitve delovnega spora ima tudi delavec, kateremu ni bila izdana odločba oziroma obvestilo o izidu razpisa.

33. člen

Če sodišče splošne pristojnosti ugotovi, da razpis ni bil izveden po določenem postopku in da je kršitev postopka bistveno vplivala na sklep o izbiri kandidata, izreče razpis in sklep o izbiri kandidata za neveljaven, če pa ugotovi, da izbrani kandidat ne izpolnjuje predpisanih pogojev, pa izreče za neveljavno le njegovo izbiro.

34. člen

Če je izbira kandidata po 30. in 33. členu tega pravilnika izrečena za neveljavno, zavrtni kandidat pa izpolnjuje vse pogoje iz objave v razpisu, opravi odbor za kadrovsko socialne zadeve pri DST ponovno izbiro med prijavljenimi kandidati.

(Dalje prihodnjič)

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega sina in brata

IVANA GAJŠKA

se najpristrčneje zahvaljujemo, vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Prav posebna hvala Železarni Štore, sindikalni podružnici in bivšim sodelavcem v obratu promet.

Zahvaljujemo se tudi gasilskemu društvu Vinski vrh in vsem dobrim sosedom, ki so nam takoj priskočili na pomoč.

Zalujoča mati, sestra, brata in ostalo sorodstvo.

ZDRUŽENO PODJETJE SLOVENSKE ŽELEZARNE

ŽELEZARNA ŠTORE

RAZPISUJE 116 ŠTIPENDIJ za vpis učencev v poklicne šole za leto 1972-73 za naslednje poklice:

● ZA ŠOLANJE NA ŠOLSKEM INDUSTRIJSKO KOVINARSKEM CENTRU V ŠTORAH:

- 24 štipendij za poklic strojni mehanik
- 12 štipendij za poklic ključavničar — orodjar
- 20 štipendij za poklic kovinostrugar
- 12 štipendij za poklic rezkalec
- 3 štipendije za poklic kovač
- 2 štipendiji za poklic klepar

● ZA ŠOLANJE NA ELEKTROGOSPODARSKEM ŠOLSKEM CENTRU V MARIBORU:

- 14 štipendij za poklic obratnega električarja
- 5 štipendij za poklic elektromehanika

● ZA ŠOLANJE NA GRADBENEM ŠOLSKEM CENTRU V LJUBLJANI:

- 6 štipendij za poklic vodovodnega inštalaterja

● ZA ŠOLANJE V IZOBRAŽEVALNEM CENTRU TOVARNE AVTOMOBILOV MARIBOR:

- 13 štipendij za poklic varilca plamenskega in elektro varjenja

● ZA ŠOLANJE V POKLICNI ŠOLI LESNE STROKE V SEVNICI:

- 5 štipendij za poklic modelnega mizarja

Pogoji za vpis in podelitev štipendije:

1. uspešno končana osemletka
2. zdravstveno sposoben za opravljanje poklica
3. da ni starejši od 17 let

Železarna Štore vse učence štipendira. Štipendija pa je odvisna od učnega uspeha in letnika:

- I. letnik od 160 do 400 din;
- II. letnik od 180 do 420 din;
- III. letnik od 200 do 440 din mesečno.

Za že zaposlene delavce kolektiva pripravlja in sprejema prijave kadrovski sektor za večerno šolanje za naslednje poklice in za delovna mesta:

1. Za poklic valjarja profilov
2. Za poklic talilca pri metalurških pečeh
3. Za poklic strojnega kaluparja
4. Za delovno mesto žerjavovodje (odslužen vojaški rok)
5. Za delovno mesto voznik viličarja (odslužen vojaški rok in šoferski izpit B kategorije)
6. Za delovno mesto avtogeni rezalec
7. Za delovno mesto žarilec

POGOJI ZA VPIS:

1. Kandidat mora imeti najmanj 6 razredov osnovne šole
 2. Zdravstveno sposoben za opravljanje dela v navedenih poklicih
 3. Da ni starejši od 35 let (za delavce, ki že opravljajo dela v teh poklicih 1.—3. in si želijo pridobiti kvalifikacijo starost ni omejena).
- Informacije dobite v kadrovskem sektorju — oddelek za izobraževanje, kjer lahko oddate tudi prošnje, spričevala in potrdila o šoferskem izpitu.

Učencem, ki se šolajo izven Štor za poklice: vodovodni inštalater, modelni mizar in varilec, krije podjetje vzdrževalnino, socialno šibkim učencem pa poleg štipendije nudi tudi socialno finančno pomoč.

UČENCI, KI NIMATE POPOLNE OSEMLETKE, POZOR!

Železarna Štore je pripravila za vas pogoje za izučitev specializiranih poklicev. Tisti, ki ste končali samo 6 ali 7 razredov osemletke in ste izpolnili osnovno šolsko obveznost se lahko izučite in v času šolanja, ki traja 2 leti, dobite štipendijo za naslednje poklice:

1. 20 štipendij za poklic topilca pri elektropečeh, na elektroplavžu, v jeklarni in kupolnih pečeh
2. 42 štipendij za poklice valjavec, izvlačilec, brusilec in ravnalet v valjarni
3. 20 štipendij za poklic strojnega kaluparja v livarnah podjetja

Šolanje bo potekalo v Šolskem industrijsko kovinarskem centru v Štorah.

Pogoji za vpis in podelitev štipendije:

1. Uspešno zaključenih najmanj 6 razredov osnovne šole
2. Zdravstveno sposoben za opravljanje dela v navedenih poklicih
3. Da ni starejši od 17 let

Železarna Štore bo učencem za specializirane poklice nudila poleg štipendije tudi nagrado za praktično delo!

UČENCI ODLOČITE SE ZA DELOVNI KOLEKTIV V KATEREM ŽE DELAJO VAŠI STARŠI, SESTRE IN PRIJATELJI!

PROŠNJE POSLJITE NA ŽELEZARNO ŠTORE, KADROVSKI SEKTOR, 63220 ŠTORE.

ZGLASITE SE TUDI OSEBNO!